

ປະທາວັດ
ວັດອິນແປງມະຫາວິຫານ
ພະເຈົ້າໄທຍ໌ແລະອະພິນິຫານ

INHPENG TEMPLE

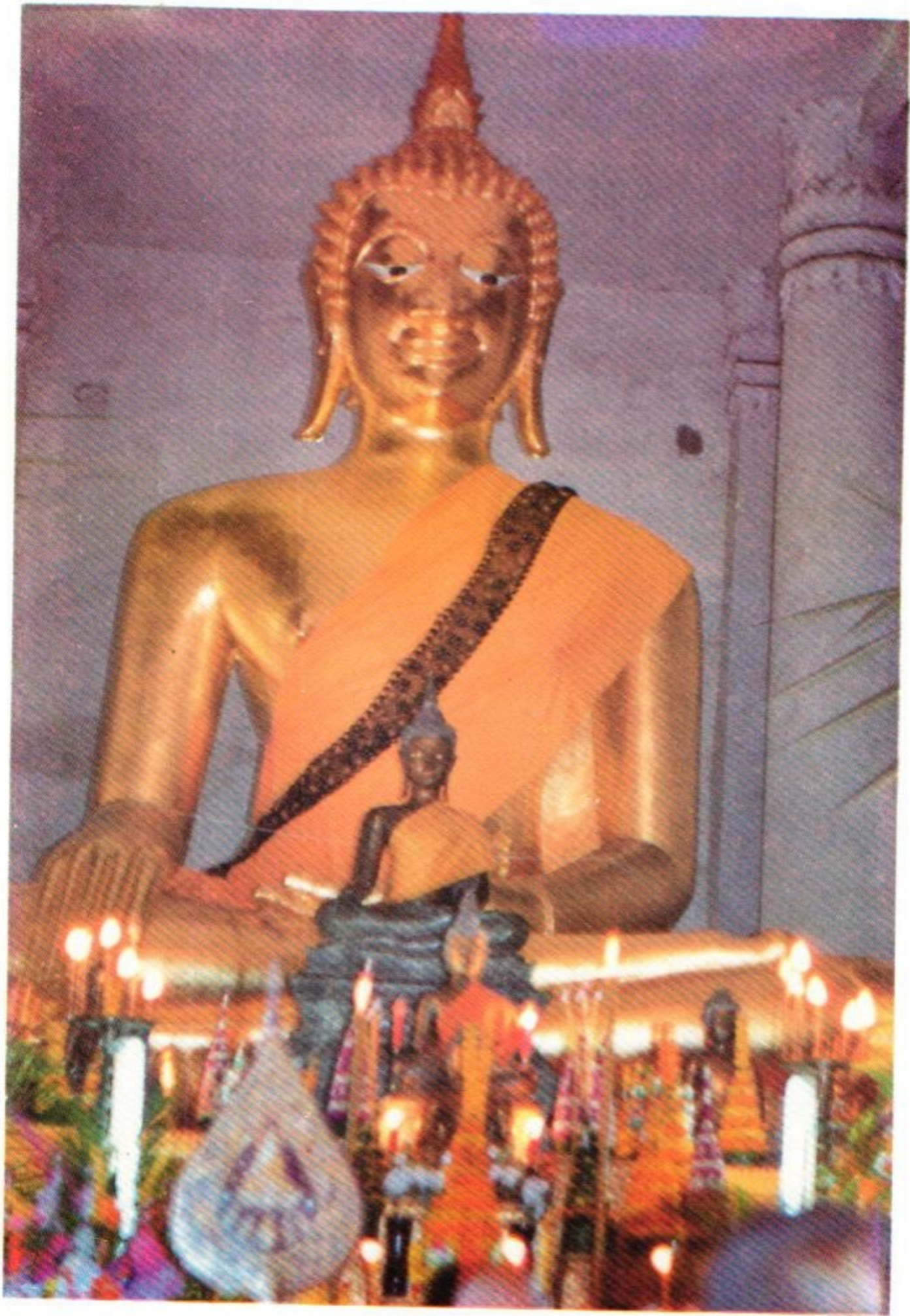
ປະຫວັດ

ວັດອິນແປງມະຫາວິຫານ

ພະເຈົ້າໃຫຍ່ ແລະ ອະພິນິຫານ

ທ່າ ໄຊຍະສິດເສນາ

Translator : Khodpheth Inthavong na
Nongkhai

พระเจ้าไຫຍ່ ວັດອິນແປງ

ຫາກກຸສົນໃດຈະເກີດຈາກຫນັງສືເຫຼົ່ານັ້ນ ຜູ້ຂຽນຂໍອຸທິດຫອດ
ເຖິງດວງວິນຍານຂອງຜູ້ຍັງເກີດເກົ່າພໍ່ແມ່ ແລະຜູ້
ໝອດປະກາລະຄຸນທຸກຫານ.

ທ້າ ໄຊຍະສິດສະນາ

ຄຳກ່າວຂອງຜູ້ພິມເຜີຍແຜ່

ຫນັງສືເຫຼ້ມນີ້ ເປັນເອກະສານສະບັບແລກ ແລະ ສະບັບດຽວ ທີ່ກຽວກັບປະຫວັດ ວັດອິນແປງ, ພະເຈົ້າໃຫຍ່ວັດອິນແປງ, ພະ ເຈົ້າອິນທາທິລາດ ແລະ ຍັງພົວພັນໄປຮອດພະບາງ ພະເຈົ້າໃຫຍ່ ວັດອົງຕີ ອົງເອກອັນເປັນພະມົ້ງຂວັນຂອງຊາດລາວ.

ໃນທາງປະຫວັດສາດພົງສາວະດານຫນັງສືເຫຼ້ມນີ້ໄດ້ກ່າວເຖິງ ພະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມ, ພະເຈົ້າໄຊເສດຖາມະຫາຣາຊ, ກະສັດອົງເຮືອງ ນາມສອງພະອົງ ຂອງຣາຊຕະກູນແຫ່ງອານາຈັກລ້ານຊ້າງ.

ເຫັນໄດ້ວ່າມັນແມ່ນສະເໜີຫຼັກຖານຂໍ້ມູນສຳຄັນອີກຫຼາຍຢ່າງທີ່ ກຽວກັບພູທະສາດສະຫນາ (ທາງເຂົ້າຂອງພູທະສາດສະຫນາອີກ ທາງຫນຶ່ງເຂົ້າມາສູ່ຣາຊອານາຈັກລາວ) ແລະ ກຽວກັບບູຮານະ ວັດຖຸ ແລະ ເຊື່ອກະສັດຂອງລາວທີ່ຄວນພິມເຜີຍແຜ່ໄວ້ເປັນສາລະ ໃຫ້ໄດ້ອ່ານປະດັບຄວາມຮູ້ແກ່ຜູ້ສົນໃຈ ແລະ ນັກວິໄຈຄົນຄວາຕໍ່ໄປ.

ປະການຫນຶ່ງຜູ້ຂຽນໄດ້ຫາທາງແປເປັນພາສາອັງກິດ ເພື່ອໃຫ້ ຜູ້ຮູ້ພາສາອັງກິດໄດ້ອ່ານເຂົ້າໃຈ. ເປັນການເປີດໂອກາດອັນກວ້າງ

ໂກໃຫ້ແກ່ການເຜີຍແຜ່ເປັນຢ່າງດີ ແລະ ເປັນການປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້
ສິ່ງລະອັນພັນລະນີອຍທີ່ເລົ່າກັນມາດ້ວຍປາກເປົ່ານັ້ນສູນຫາຍໄປ.

ຫວັງວ່າຫນັງສືຂໍ້ນີ້ຈະມີປະໂຫຍດບັນອຍ.

ວັນທີ 12 ຕຸລາ 1992.

ຜູ້ພິມເຜີຍແຜ່

ຄະນະອຸປະຖຳການຈັດພິມ

ມີບັນຊີລາຍຊື່ຕໍ່ຫາຍ

ຄຳນຳ

ຈັບທະບູລີສີສັດຕະນາກຄະນາຫຼດ (ຮາຊະທານີຂອງຈອມຮາ
ຊາພະຍານາກ); ວຽງຈັນລານຊາງ (ມະຫານະຄອນໜັ້ນອຳນາດ
ອິດທິລດເຂມແຂງກາແກນທັກຍຊາງລານໂຕ) ຫຼື (ມະຫານະຄອນ
ໜັກກອງທັບຊາງລານໂຕ).

ຊົມມະຫານະຄອນ ສອງຊົນຍອມມີຄວາມໝາຍເລິກເຊິ່ງສຳຄັນ
ຝັງຢູ່ໃນຄວາງໃຈຂອງລາວຜູ້ມີຈິດໃຈຊາດ ຜູ້ຮູ້ສຶກສຳນຶກຊາດບໍລິມ.

ຊື່ສອງຊົນ ຍອມຊວນໃຫ້ລຳລິກນຶກເຖິງອາດິດຂອງຊາດລາວທີ່
ຮຸ່ງເຮືອງເຫຼືອງເຫຼືອນມີອຳນາດອິດທິພົນແຜ່ໄພສານຢູ່ໃນຂົງເຂດນີ້
ຢ່າງປະຕິເສດບໍ່ໄດ້.

ແຕ່ເຫດການຂອງສັງຄົມມະນຸດໄດ້ຜັນແປປ່ຽນປັ້ນ ທັງໃນທາງ
ທິດ ແລະ ບໍ່ດີ ທັງທີ່ໂຫດຮາຍຫາລຸນປ່າເຖືອນອະມະນຸດ ແສນສາ
ຫັດ ທັງທີ່ລະມຸນລະໄມມິມິດໄມຕຣີ ນັ້ນນວນສູດສະຫວາດ ຂາດໃຈ
ທັງທີ່ຢູ່ພາຍໃນຄອບຄົວສາຍເລືອດດຽວກັນ ທັງທີ່ຢູ່ນອກຄອບຄົວລະ
ຫວ່າງບ້ານໃກ້ເມືອງຄຽງ ...

ພາໃຫ້ລາວສູນເສຍຊອກຊ້າຂຶ້ນຂຶ້ນທຳລະມານ ຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ
ເຫຼືອທຳລະຄະນານັບ.

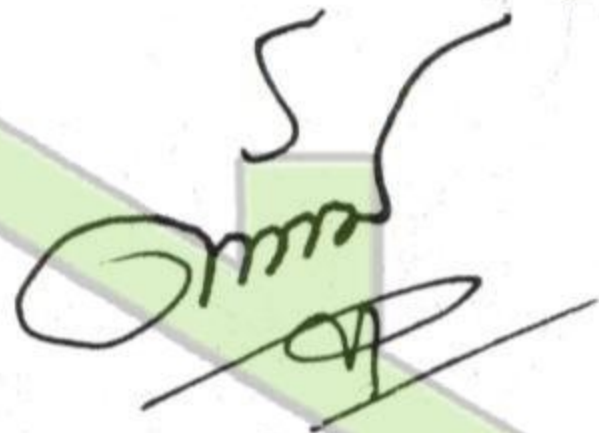
ປະຈຸບັນລາວມີດິນແດນເຫຼືອພຽງແຕ່ 240000 ກິໂລແມັດຕາ
ມີພື້ນລະເມືອງເຫຼືອພຽງແຕ່ 4.170.000 ຄົນ (1990) ກາຍ
ມາເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາທີ່ຫນ້າສົມເພດ ແມ້ແຕ່ເອກະສານ
ຫຼັກຖານອັນເປັນມູນມັງທາງປະຫວັດສາດ ພົງສາວະດານ ທາງວັນ
ນະຄະດີ ທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ອາລະຍະທຳ ທີ່ເປັນແວນແຍງ
ໃຫ້ເຫັນຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຂອງລາວໃນອາດິດ ກໍຖືກທຳລາຍ
ເຜົາຜານຈົນເກືອບຫມົດກຽງ ບໍ່ພຽງພໍສຳລັບຄົນຄວ້າ ສຳຫຼວດຄົນ
ຫາແກນແທຂອງອາລະຍະທຳສິວິໄລຂອງລາວ.

ການກຳເນີດເກີດຂຶ້ນຂອງຫນັງສືນອຍເຫຼ່ອນນີ້ ຈຶ່ງອາດຈະຊ່ວຍ
ຟື້ນເອົາຄວາມຊົງຈຳ ເອົາຫຼັກຖານເກົ່າແກ່ກັບຄືນຂຶ້ນ ມາເປັນ
ເອກະສານໄວ້ໃຫ້ຜູ້ສົນໃຈ ໄດ້ອ່ານສຶກສາຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ປຽບທຽບ
ແລະ ບັນທຶກຂໍ້ຂຽນສືບຕໍ່ໄປໃຫ້ເປັນມໍລະດົກແກ່ລາວຜູ້ຮັກຊາດ ຜູ້
ສຳນຶກຊາດບໍ່ຮູ້ລຸ້ນ, ໃຫ້ໄດ້ພົບພໍ້ເພີ່ມພູນຄວາມເປັນປົກແຜ່ນແກ່ນ
ສຳນຶກຂອງລາວໃນອາດິດທັມຄວາມຫມາຍ.

ຈຶ່ງຫວັງວ່າຫນັງສືເຫຼ່ອນນີ້ຈະມີປະໂຫຍດແກ່ທ່ານຜູ້ອ່ານຕາມສົມ
ຄວນ.

ສຸດທ້າຍຂໍຂອບໃຈນຳຜູ້ແປ ຫ້າວ ໂຄດເພດ ອິນຫະວິງ ນະ
ໝອງຄາຍ ທີ່ໄດ້ອຸທິດເວລາ ແລະ ປັນຍາເພື່ອແປຫນັງສືເຫຼ່ອນນີ້
ເປັນພາສາອັງກິດ ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ຮູ້ພາສາອັງກິດແຕ່ບໍ່ຮູ້ພາ
ສາລາວ ໄວ້ນະຫນັ້ນດວຍ.

ວຽງຈັນ, ວັນທີ 5 ພຶດສະພາ 1989.

ທ. ຫຳ ໄຊຍະສິດສະນາ

24 / VII

ຫ້າມຈຳໜ່າຍ

ວັດອິນແປງ

ພູດທະສາດສະຫນາມີມາໄດ້ 2532 ປີ ວັດອິນແປງ ແມ່ນວັດ
ໜຶ່ງທີ່ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອປະໂຫຍດຕໍ່ການຈິດໃຈຂອງສິ່ງຄົມມະນຸດ ແລະ
ເພື່ອເປັນສະຖານທີ່ສຶກສາສຳລັບໃຫ້ພຣະສິ່ງຄາມຸເຖຣະໄດ້ສຶກສາ
ປະຕິບັດທຳມະວິໄນສືບຕໍ່ພູດທະສາດສະຫນາໄວ້ໃຫ້ເສື່ອມສະຫຼ່າຍ.
ແນ່ນອນວັດອິນແປງເກີດລຸນຫຼັງພູດທະສາດສະຫນາ ແຕ່ຈະເກີດປີ
ໃດ ? ຍັງຄົນຫາຫຼັກຖານບໍ່ໄດ້ ຄົງໄດ້ແຕ່ສັນນິຖານປຽບທຽບແລະ
ເອ້ອຍອີງໃສ່ເຫດການສຳຄັນທາງພູດທະສາດສະຫນາ ແລະ ປະ
ຫວັດສາດຂອງຊາດລາວທີ່ຂຽນໄວ້ເປັນລາຍລັກອັກສອນ.

ເຫດການອັນໜຶ່ງ ແມ່ນຫຼັງຈາກພຣະພູດທະເຈົ້າເຂົ້າສູ່ນິຣະ
ພານແລ້ວ ພຣະບໍຣົມສາຣິຣິກະທາດຂອງພຣະອົງຖືກອັນເຊີນມາສະ
ຖິດສະຖານໄວ້ຍັງຫົວເມືອງໃນຊຸມພູທະວິບຫາຍຫົວເມືອງ. ໃນໜ້າ
ຂໍຍົກເອົາແຕ່ເມືອງວຽງຈັນມາອ້າງ (ເວລານັ້ນຍັງບໍ່ຊື່ວ່າວຽງຈັນ
ແລະ ຍັງບໍ່ເປັນນະຄອນຫຼວງ) ເວລາພະອໍຣະຫັນນຳ ພຣະບໍຣົມ
ສາຣິຣິກະທາດມານນມພທສຽງເລືອກ ສະຖານທີ່ຕັ້ງມາຕາມເສັ້ນ
ທາງ ເມືອງເລືອກໄດ້ແຫງນແລ້ວຈຶ່ງໄດ້ສ້າງພຣະທາດເຈດີກວມ
ໄວ້. ລຸນຫຼັງມາມະຫາຊົນທຸກໆໄຫຼມານ້ອນນະມັດສະການ ຈຶ່ງໄດ້

ສ້າງພູມລຳເນົາຂຶ້ນເປັນທານີມຸຊວາ : ເມືອງວຽງຈັນ. (ໃຫ້
ຮອດສະໄຫມພຣະເຈົ້າໄຊເສດຖາມະຫາຣາຊ ເມືອງວຽງຈັນ ຈຶ່ງ
ສະຖາປານາຂຶ້ນເປັນນະຄອນຫຼວງຂອງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ).

ບັນທຶກທາງພູດທະສາດສະໜາກ່າວວ່າ ພຣະບໍຣົມສາຣິຣິກະ
ທາດໜ້າມາໄວ້ຍັງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນນັ້ນ, ແມ່ນໄດ້ນຳມາຮອດ
ໃນພູດທະສັກຣາຊ 236 ກ່ອນຄິດຕະສັກກະຣາດ 307 ປີ.

ນັບແຕ່ນັ້ນເປັນຕົວເມມາພູດທະສາດສະໜາ ຈຶ່ງໄດ້ແຜ່ຂະຫຍາຍ
ກວ້າງຂວາງອອກສູ່ທຸກສາຣະທິດໃນພູມິພາກສ່ວນນີ້. ວັດວາອາຣາມ
ພູດທະສະຖານຕ່າງໆກໍກຳເນີດເກີດຂຶ້ນສຳລັບວັດອິນແປງກໍອາດຈະ
ເກີດຂຶ້ນໃນຊົ່ວໄລຍະຫຼັງຈາກນັ້ນຄື : ພ.ສ 236 ຈະແມ່ນໃນປີ
ໃດຍັງບໍ່ແຈ້ງແນ່.

ເຫດການອັນສຳຄັນທາງປະຫວັດສາດຊາດລາວ ຕອນໜຶ່ງທີ່
ຄວນອ້າງອີງກໍຄື ຍຸກສະໄຫມຂອງພຣະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມນະຫາຣາຊທີ່ໄດ້
ນຳພູດທະສາດສະໜາຈາກປະເທດຂະເໝນ ເຂົ້າມາສູ່ປະເທດ
ລາວ. ຫຼັງຈາກທີ່ພຣະອົງໄດ້ນຳກອງທັບ, ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ອຍເຫຼືອ
ຈາກພໍ່ເຈົ້າ, ຊຶ່ງເປັນກະສັດຂອງກຸງພະນົມເປັນ, ກໍຫາເຂົ້າມາ
ຕີຫວ່າງຕ່າງໆ ໃນແຜ່ນດິນລາວ, ຊຶ່ງກຳລັງແຕກແຍກກັນຢູ່ນັ້ນ,
ລວບລວມເຂົ້າເປັນປົກແຜ່ນແດນດຽວໄດ້ສຳເລັດແລ້ວ, ພຣະອົງ

ໄດ້ແຕ່ງສະໜາອຳນາດຮາຊບັນດິດໄປສຶກສາຄົ້ນຄວ້າພູດທະສາດສະ
ໜາຢູ່ທຸງພະນົມເປັນ, ແລ້ວນຳເອົາພູດທະສາດສະໜາເຂົ້າມາ
ເປັນຮົ່ມໂພຮົ່ມໄຊໃຫ້ຄວາມຮົ່ມເຢັນເປັນສູກແກ່ປະຊາຊົນລາວ ທີ່
ທັງປະເທດທາງໜຶ່ງ. (ພຣະພູດທະສາດສະໜາໄດ້ເຂົ້າມາສູ່
ລາວທາງດ້ານປະເທດພະມ້າອີກທາງໜຶ່ງ) ລວມເປັນສອງທາງ.

ປະການໜຶ່ງເພື່ອຈະໄດ້ມັງຂວັນອັນມີຄ່າປະເສີດເລີດລ້ຳຂອງ
ພູດທະສາດສະໜາເຂົ້າມາໄວ້ຍັງຮາຊທານີຂອງລາວ ພຣະອົງໄດ້
ຂໍເອົາພຣະບາງອັນເປັນຄຳແທ້ທັງແທງ ແລະ ເປັນຂອງມັງບ້ານ
ມັງເມືອງຂອງກະສັດຂະເໝນເຂົ້າມາສຶກກະຣະບູຊາຢູ່ນະປະເທດ
ລາວ. ພໍ່ເຖົ້າກໍໄດ້ພຣະຮາຊທານໃຫ້ລູກເຂີຍຕາມປະສົງ.

ຮອດບ່ອນນີ້ຂໍຂວັນໄວ້ນອຍໜຶ່ງ ເພື່ອທວນຄົ້ນເຖິງຂໍ້ມູນ
ຄວາມຈິງພຣະບາງທີ່ໄດ້ຜູກມັດຮັດຮົງສຳພັນທະໄມຕຣອນແນບແຫນ້ນ
ເຖິງຂັ້ນເປັນຄອບຄົວດຽວກັນລະຫວ່າງປະຊາຊົນລາວ ແລະ ຊາວ
ຂະເໝນສອງຊາດອ້າຍນ້ອງ ແລະ ບໍ່ເຄີຍມີບັນຫາຂັດແຍ່ງ ແຕກ
ແຍກກັນຈັກເທືອ ກໍຍ້ອນພຣະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມນະຫາຮາຊໄດ້ເປັນ ເຂີຍ
ກະສັດຂະເໝນນັ້ນເອງ.

ຄົ້ນເອົາພຣະບາງມາຮອດນະຄອນວຽງຈັນ (ເດີມແມ່ນເມືອງ
ວຽງຄຳ) ພຣະອົງໄດ້ສ້າງຫໍພຣະບາງອັນສວຍສົດງົດງາມຂຶ້ນຢູ່ ທີ່

ວັດອິນແປງ ແລະ ໄດ້ອັນເຊີນພຣະບາງຂັນສະຖິດສະຖຽນ ໄວ້
 ຍັງຫໍພຣະບາງນີ້ສັບມາ. ໃນກາຣະຕໍ່ມາເຖົ້າແກ່ບູຮານຈິ່ງມີ ສຳ
 ນວນພາສາໃໝ່ຂຶ້ນໃຊ້ວ່າ : " ຫໍພຣະແກ້ວ ຫໍພຣະບາງ " (ຫໍ
 ພຣະແກ້ວສຳລັບໄວ້ໃສ່ພຣະແກ້ວ, ຫໍພຣະບາງໄວ້ໃສ່ພຣະບາງ)
 ໃນປະຈຸບັນຫໍພຣະບາງດັ່ງກ່າວໄດ້ປ່ຽນຊື່ມາເປັນ " ຫໍໄຕຣ " ຕັ້ງ
 ຢູ່ຂ້າງສິນວັດອິນແປງ ຕິດກັບຖະຫນົນເສດຖາທິຣາຊ. ຫໍປ່ຽນຊື່ມາ
 ເປັນຫໍໄຕຣກໍ່ເພາະວ່າບໍ່ມີພຣະບາງຢູ່ໃນຫນ້າແລ້ວ; ໄດ້ອັນເຊີນພຣະ
 ບາງຂັນໄປໄວ້ຢູ່ນະຄອນຫຼວງພຣະບາງເປັນການຖາວອນ ນັບແຕ່ປີ
 ພ.ສ. 2019 ເປັນຕົ້ນມາ. ສ່ວນຫໍພຣະບາງທີ່ກ່າວກໍ່ໃຊ້ ສຳລັບ
 ໃສ່ບັນຈຸຄຳພິພຸດທະສາດສະຫນາຊື່ວ່າ : " ພຣະໄຕຣປິດກ "
 ແປດຫນັ້ນສິພນພຣະທຳມະຂັນ. ຈິ່ງຮອງຊື່ຫໍພຣະບາງໃໝ່ວ່າ :
 " ຫໍໄຕຣ " ມາຮອດກາຣະບັດນຸຊົງຕິດຫຍໍ້ມາຈາກຄຳວ່າ " ໄຕຣ
 ປິດກ " ເຫຼືອສິ່ງ ເປັນ " ໄຕຣ " ເປັນ " ຫໍໄຕຣ ".

ໃນຕຳນານພຣະບາງກ່າວວ່າ ພຣະມະຫາປາສາມັນຕະເຖຣະ
 ເຈົ້າ (ຂະເຫມນ) ພ້ອມກັບຄະນະຮາຊາທູດໄດ້ອາຣາດທະນາເອົາ
 ພຣະບາງຂັນມາຮອດເຂດເມືອງວຽງຄຳ ພ້ອມກັບຄຳພິພຣະໄຕຣປິ
 ດກ. ໄດ້ທຳພິທີສະຫຼອງສົມໂພດຢູ່ຫົດອນຈັນ (ຫາດດອນຈັນ) ຄົບ
 ສາມວັນສາມຄົນກ່ອນຈິ່ງແຫ້ງເຂົ້າເມືອງວຽງຄຳ (ພາຍຫຼັງວຽງຄຳ

ໄດ້ປ່ຽນຊື່ມາເປັນວຽງຈັນ ເບິ່ງຄຳອະທິບາຍຕໍ່ໃນຕອນພຣະ ເຈົ້າ
 ໄຊເສດຖາ ຍ້າຍນະຄອນຫຼວງມາຕັ້ງຫວຽງຈັນ). ເວລາຈະອັນເຊີນ
 ເອົາພຣະບາງຍ້າຍຂຶ້ນໄປເມືອງສີສິດຕະນາກ ຄະນາຫຼວງ (ຄາວ
 ນນຍັງບໍ່ໜຸ້ວາເມືອງຫຼວງພຣະບາງ) ເກີດເຫດຂັດຂອງອັນປະ
 ຫາດຂຶ້ນຄືຫາມພຣະບາງບໍ່ຂຶ້ນ. ເດີມເຄີຍຫາມ 8 ຄົນໄດ້ ຕື່ມໃສ່
 12 ຄົນ 16-18 ຄົນ ກໍ່ຫາມບໍ່ຂຶ້ນ. ບາງຕຳນານກ່າວວ່າ ພະ
 ເຈົ້າໄຊຍະຈັກກະພັດ (ພ.ສ. 1982-2023) ໄດ້ອັນເຊີນ
 ເອົາພຣະບາງລົງໃສ່ເຮືອຫຸ້ນໄປ. ພໍຮອດແກ້ງຈັນເຮືອລົມ-ພຣະ
 ບາງຫາຍໄປແລ້ວສະເດັດມາຢູ່ນະເມືອງວຽງຄຳເອງ. ບັນດານັກ
 ປາດອາຈານພາກັນຈັບສະຫຼາກຫັກໄມ້ໄຕ້ມໍ່ເບິ່ງ, ໄດ້ຄວາມວ່າອົງ
 ພຣະບາງບໍ່ຍອມໄປ ຈະສະຖິດຢູ່ນະເມືອງວຽງຄຳ. ຈິ່ງໄດ້ສ້າງ
 ຫໍພຣະບາງຂຶ້ນໄວ້ຫວັດອິນແປງ.

ການກ່າວເຖິງປະຫວັດສາດຕອນນີ້ ກໍ່ເພື່ອຊຸມສູດວ່າ ວັດອິນ
 ແປງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ມີຢູ່ແລ້ວແຕ່ກ່ອນຍຸກສະໄໝ ຂອງພະເຈົ້າ
 ຟ້າງຸ່ມ ຊຶ່ງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນແຕ່ ພ.ສ. 1896 (ຄ.ສ 1352) ແລະ
 ສິ້ນສຸດລົງໃນ ພ.ສ. 1916 (ຄ.ສ. 1373) ຮາຊການຍາວ
 ນານ 21 ປີ. ຫມາຍຄວາມວ່າ ວັດອິນແປງໄດ້ກຳເນີດ ເກີດຂຶ້ນ
 ໃນລະຫວ່າງເວລານັບແຕ່ປີພຸທສັກຣາດ 236 ຮອດພຸທສັກຣາດ

1896 ກ່ອນສະໄຫມຮາຊການຂອງພຣະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມມະຫາຮາດ.
ຈະແມ່ນປີໃດແທ້ບໍ່ມີໝາຍການປະກົດຊັດ.

ພະເຈົ້າໃຫຍ່ວັດອິນແປງ

ອະພິນິຫານທີ່ອັດສະຈັນ

ຕອນນີ້ຈະພັນລະນາເຖິງການສ້າງພຣະເຈົ້າໃຫຍ່ ພຣະເຈົ້າ
ຫວຽວັດອິນແປງ. ໃນອະດີດຕະການ, ນະສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້, ທີ່
ເອີ້ນວ່າຄູ່ມອນແປງ ປະຊາຊົນໄດ້ມາຕັ້ງຖິ່ນຖານທຳມາຫາກິນລວມ
ກັນນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ ເກີດເປັນຊຸມຊົນອຸດົມຮົ່ວມີ. ເມື່ອມີຊຸມຊົນຢູ່
ບ່ອນໃດບັນຫາສັງຄົມຂອງມະນຸດກໍເກີດຂຶ້ນຕາມມາຢູ່ນະແຫ່ງນັ້ນ.
ໃນໝາຍຈະກ່າວແຕ່ບັນຫາຄວາມຕ້ອງການດ້ານອາຫານຈິດ ຊຶ່ງອັນ
ຫນຶ່ງນັ້ນກໍຄວາມເຊື່ອຖືສາດສະໜາອັນພາໃຫ້ໄດ້ມາຊຶ່ງຄວາມຊື່ນ
ຊົມຍິນດີ ຄວາມພໍໃຈ ຄວາມດີໃຈ ຕະຫຼອດຮອດຄວາມຮູ້ຄວາມສະ
ຫວ່າງສະໄຫວ, ທີ່ໃຂເສັ້ນທາງເປັນທັດສະນະຄະຕິ ແກກການດຳ
ເນີນຊີວິດໃນທາງທຸກໆຊ່ອງເຮືອງເຫຼືອງເຫຼືອມ ແລະ ອື່ນໆ
ອີກຫຼາຍອັນພັນເລື້ອງ. ທັງຫມົດນັ້ນລວມກັນເປັນອາຫານຈິດ ຄອຍ
ບຳຮຽງອຸບລຽງຊີວິດຈິດໃຈ, ຮ່າງກາຍຂອງມະນຸດໃຫ້ມີຄວາມຫມາຍ

ມີຄວາມຫວັງເປັນຫຍັງໃຫ້ມີພະລັງ ເພື່ອຫຳປະໂຫຍດແກ່ສັງຄົມມະ
ນຸດລວມກັນຕໍ່ໄປ ແລະ ແກ່ຕົນເອງດ້ວຍ.

ອາຫານຈິດຂອງຄົນລາວໄດ້ຈາກພູດທະສາດສະຫນາເປັນສ່ວນ
ສຳຄັນ ຈຶ່ງພາກັນເຊື່ອຖື ແລະ ນັບຖືພູດທະສາດສະຫນາ ເປັນຫຼັກ
ນຳພາໃຫ້ມີສູນລວມອຸມມຸມເພື່ອປະກອບກິດຈະກຳທາງສາດສະຫນາ
ໃຫ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກພູດທະສາດສະຫນາ. ສູນລວມນັ້ນຄວດ
ວັດຈະໃຫຍ່ໂຕມະໂຫຣານສວຍສົດງົດງາມວິຈິດພິດສະດານຂຶ້ນຢູ່ກັບ
ກຳລັງຄວາມເຊື່ອຖືສັດທາຂອງຜູ້ສ້າງ ຂອງພະລັງຄວາມອຸດົມຮົ່ວມີ
ຂອງປະຊາຊົນຜູ້ອຸທິດເປັນທານ.

ສິມວັດອິນແປງຍອມເປັນສັກຂີພິຍານພິສູດໃນຂະໜາດເທິງນັ້ນ.
ຂະໜາດຂອງສິມໃຫຍ່ໂຕກວ່າສິມວັດອິນໃນນະຄອນແຫ່ງນັ້ນ. ຖານ
ສິມ ເສົາສິມໃຫຍ່ໂຕຂອງແຮງທັມທານ ກໍ່ສ້າງດ້ວຍຫີນສີລາແລງ
(ຫີນແລນ) ເປັນຫໍຫນ້າເຊື່ອຖືສັດທາໃນທາງສິລະປະສະຖາປັດ
ຕະຍະກຳ.

ຄົນແລ້ວນາຍຊ່າງກໍ່ສ້າງຜູ້ອຳນານກໍ່ໄດ້ລົງມືສ້າງອົງພຣະເຈົ້າ
ໃຫຍ່ຂຶ້ນເທິງແຫນ້ນມີຊວດຊົງສິມສ່ວນງາມດີ ບໍ່ຕຳ ບໍ່ສູງ ພິດຮັບ
ກັບພຣະເຈົ້າໃຫຍ່.

ການກໍ່ສ້າງດຳເນີນໄປດ້ວຍຄວາມປານິດ ພາກພຽນຈົນຮອດ

ບ່າໄຫຼ່ ແລະ ຊວງອົກຍ່ອນຈະຕັ້ງຄຳຂໍນຫາຫົວ. ຄັນແລ້ວບັນດາ
ຊ່າງກໍພັກເຊົາເພາະຈະເຂົ້າສູ່ຮາຕຣິການ (ຄຳຕາວັນຈະຕຶກ).

ຕອນນີ້ຜູ້ຂຽນຂໍຮິດຈະນາຕາມຄຳບອກເລົ່າກ່າວຂ້າມ ສືບຕໍ່ກັນ
ມາຈາກປຸ່ຍາຕາຍາຍຫຼາຍຊົ່ວໂຄດຄົນມາແລ້ວ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຄຳບອກ
ເລົ່ານັ້ນເຊື່ອມຫາຍຕາຍໄປຈາກຄວາມຊຶ່ງຈຳ. ໂດຍສະເພາະຢ່າງ
ຍິ່ງການສ້າງພຣະເຈົ້າໃຫຍ່ໃນຂັ້ນຕໍ່ຈາກນັ້ນເປັນຄາຍຄືເຫມີຍາຍ
ອັນຫນ້າອັສຈັນງົດງົດງົມ :

ຄັນຕຶກຄຳມາໃນວັນນັ້ນ ເກີດມີຫວັພະຂາວສາມຕົ້ນເຂົ້າ ມາ
ຍິ່ງບ້ານບຣູວາມາຈາກແຫ່ງຫົນໃດ ເຖົ້າແກ່ອາວຸໂສ ຊາວບ້ານໄດ້
ນະມັດສະການຕອນຮັບເປັນຢ່າງດີ. ພະຂາວອົງໜຶ່ງຖາມຂໍວ່າ:
ພວກອາດຕະມາຮູ້ຂ້າວວ່າອອກຕົນຍາດໂຍມກຳລັງສັດທາສ້າງພຣະ
ເຈົ້າໃຫຍ່ຂຶ້ນອົງໜຶ່ງ ອາຕະມາຂໍອະນຸໂມທະນານຳເປັນອັນມາກ.
ແຕ່ກໍຍິ່ງບໍ່ສຸດໃຈ. ຈິດໃຈແມ່ນຢາກເປັນຊ່າງຊ່ອຍສ້າງ ພຣະເຈົ້າ
ອົງນີ້ໃຫ້ສຳເລັດເສັດສົມ. ພວກອອກຕົນຍາດໂຍມຍິນດີຈະໃຫ້ພວກ
ອາຕະມາຮ່ວມໃນການກູ້ສິນຍິ່ງໃຫຍ່ຄືນບໍ່ ? ອອກຕົນຍາດໂຍມ
ພາກັນຕຶກສະເງິປະຫາດໃຈ ຊິບຊັບໃສ່ຫຼັກແຊວຊ່ອງ ເພາະບໍ່ມີກ
ບໍ່ຝັນວ່າຈະປະສົບພົບເຫັນເຫດການດັ່ງນີ້.

ໃນທີ່ສຸດເຖົ້າແກ່ອາວຸໂສກໍພາກັນຕອບເປັນສຽງດຽວກັນວ່າ :

ຍິນດີ! ຍິນດີ! ເຕັມອີກເຕັມໃຈແລ້ວ! ຂໍໃຫ້ອົງພຣະຂາວທັງສາມ
ຕົວຈົ່ງໄດ້ຮ່ວມໃນການກູ້ສິນຄງນີ້ ໂດຍບໍ່ແຄ້ວຄາດເຖິງ.

ຕົນເຊົາຂອງວັນໃຫມ່ໜຶ່ງຈາກສັນຈັງຫັນແລ້ວ ພຣະຂາວທັງ
ສາມອົງກໍລົງມີສ້າງພຣະເຈົ້າຕຳຍ່າງບໍລິຊາ, ສ້າງຄໍ່າ ສ້າງໃບຫນ້າ
ໃບຫຼັງ ສ້າງສຽນ ສ້າງເກດຕາມລຳດັບຈົນແລ້ວເສັດສັບລຽບ ຮອຍ
ພາຍໃນສາມວັນ. ເຖົ້າແກ່ປະຊາຊົນພາກັນຕະລົງພົງພົດຊົນອີກຊົນ
ໃຈ ແຊ່ຊອງສິນສະເສີນຈົນບໍ່ມີອັນໃດຈະເວົ້າຫາບ່ອນຕີ້ໄດ້. ກົງກັນ
ຂ້າມມິແຕ່ຊົນ ມິແຕ່ຍອງ ບາງຄົນກໍວ່າ ເບິ່ງໂສມຫນ້າເບິ່ງດວງ
ຕາເພິນແມ່ ໂອຍ! ຊາງງາມເອົາສາແຫ່ງ ໃບຫນ້າຍິ່ມອອນໆໃບ
ຫນ້າບອກບຸນບາຣະມີໃບຫນ້າດີໃຈບໍ່ຮູ້ຮາຍຮັກລູກແພງໝານຮັກບ້ານ
ແພງເມືອງ ໃບຫນ້າຮັກແຂກມິມິດໄມຕຣີປ່ຽນໄປ ດ້ວຍເມດຕາກະ
ຣູນາ ເອອເພີອເພີອແຜ່ ເຍືອກເຢັນສະມາທິສຸຊຸນ ຄາຍຄິສຳເລັດ
ສູ່ສິວັນນິຣະພານແລ້ວ. ຖ້າຢືນຢູ່ຊຸກງຫນ້າພໍດີໆ ຈະເບິ່ງບໍ່ເຫັນໃບ
ຫຼຸເຫັນແຕ່ຕາງຫຼຸຢ່ອນລົງ ຫນ້າປະຫຼາດໃຈ.

ເບິ່ງແລ້ວຊົມແລ້ວ ຊາງອົມເອີບອອນຊອນໃນດວງຈິດດວງໃຈ
ຮູ້ສຶກຄາຍຄືຢູ່ໃຕ້ຮົມໂພຣົມໄຊ ມີບຸນບາຣະມີປົກປ້ອງຄູ່ມຄອງ ໃຫ້ຢູ່
ເຢັນເປັນສຸກ ສະບາຍເນື້ອສະບາຍໃຈ. ຕົນຕົນໄປທັງເນື້ອ ທັງ
ກາຍຕ່າງໆ ນາໆ ດັງນີ້.

ທັງພຣະຂາວຜູ້ສ້າງທັງເຖົ້າແກ່ປະຊາຊົນທຸກທົ່ວໜ້າພາກັນຍັມ
ແຍ້ມແຈ້ມໃສ່ຊຸ່ຊອງສັນລະເສີນປຣິດາປຣາໂມດ ເຕັມອິກເຕັມໃຈທີ່
ໄດ້ສ້າງກູສິນຄາວນ້ອວມກັນ.

ຮອດວັນຖວນສີ່ ພຣະຂາວດາວບົດທັງສາມອົງກໍລື້ລາຈາກໄປ
ທາງທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ຄົນໄປຮອດໜອງຍິ່ງແຫ່ງໜຶ່ງພຣະ
ຂາວກໍບອກກັບເຖົ້າແກ່ປະຊາຊົນທີ່ຕິດຕາມແຫ່ແຫນໄປສິ່ງນັ້ນໃຫ້ກັບ
ຄົນເສຍ ສິ່ງອາດຕະມາຮອດນັກໄດ້ແລ້ວ. ທຸກຄົນຍິ່ງຍ້ອມກັບຈັບ
ຕາຕິດຕາມເບິ່ງພຣະຂາວທີ່ເດີນທາງຕໍ່ໄປ. ຊາບໍ່ນາມພຣະຂາວ
ທັງສາມອົງກໍລລບຫັບຫາຍຈາກສາຍຕາ ເພິ່ນຜະຍອງເປັນຍອງໄຍ
ເມກມອກ, ເລ່ອນລອຍຂຶ້ນສູ່ທອງຟ້າລລບຫາຍໄປ.

ເຖົ້າແກ່ປະຊາຊົນທີ່ເຫັນສະພາບກັບທຸກກັບຕາຕິນເອງ ເຊິ່ນນັກ
ພ້ອມກັນນຶ່ງຄູ່ເຂົ້າລົງສູ່ດິນຍົກມືຂຶ້ນປະນົມໄຫວ້ໂມທະນາສາທູ ການ
ຕາມກັນ ແລ້ວຄວາມຕົກສະເງິຕະລົງພົງພຸດກໍເພິ່ນຂຶ້ນເປັນທະວິຄູນ.

ນັບແຕ່ນັ້ນມາ, ວັດທ່ສ້າງຂຶ້ນວັດນ້ອຈງໄດ້ຊວ່າ : " ວັດອິນ
ແປງ " (ພຣະອິນພຣະພິມ ເທພເຈົ້າເລົ້າເທພາລົງມາສ້າງມາ
ແປງ) ກາຍເປັນວັດສັກສິດເຂັດຢຳ ເປັນທ່ສັກກະລະບູຊາ ເປັນ
ທ່ເພິ່ງທ່ອງ ເປັນຮົມໂພຮົມໄຊແກ່ຈິດໃຈໄພ່ຟ້າປະຊາກອນຕະຫຼອດ
ມາ.

ຫນອງບົ່ງບ່ອນພຣະຂາວທັງສາມອົງເພິ່ນຜະຍອງຂັນສູ່ຟ້າຫາຍ
 ລັບໄປນັ້ນກໍໄດ້ຊຸດແທນມາວ່າ : " ບົ່ງຜະຫຍອງ " ການເວລາ
 ຜ່ານມາຫາຍກວ່າພັນປີຄຳວ່າຜະຫຍອງກໍໄດ້ປ່ຽນມາເປັນ " ຂະ
 ຫຍອງ " ແລ້ວກໍຈິງເປັນ " ບົ່ງຂະຫຍອງ " ມາຈົນຕາຍເທົ່າ
 ທຸກວັນນີ້ (ບົ່ງທີ່ຢູ່ທາງທິດໃຕ້ວຽງຈັນ 2 ຫຼັກກິໂລແມັດ ຕິດກັບ
 ທາງໄປທ່າເດືອນ, ບ້ານທີ່ຢູ່ແຄມບົ່ງນັ້ນກໍໄດ້ຊື່ວ່າ : ບ້ານບົ່ງຂະ
 ຫຍອງຈົນຮອດປັດຈຸບັນ).

ວັດອິນແປງກ່ຽວພັນເຂົ້າໃນປະຫວັດສາດ ຊາດລາວ

ໂຮງຮອດສະໄຫມ ພຣະເຈົ້າໄຊເຊດຖາທິຣາຊ ຂັນຄອງຣາຊ
 ສົມບັດແຕ່ປີ ພ.ສ. 2091 ຮອດ 2114 ພຣະອົງໄດ້ຍ້າຍນະ
 ຄອນຫຼວງມາຕັ້ງທ້ອງຖິ່ນໃນ ພ.ສ. 2103.

ກ່ອນນັ້ນນະຄອນຫຼວງຂອງລາວຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງພຣະບາງ. ນະ
 ຄອນຫຼວງພຣະບາງເື່ອງກ່ອນນັ້ນກໍຊື່ວ່າ : ເມືອງຊຽງທອງ "ແລະ
 ເມືອງສີສັດຕະນາກຄະນາຫຼດ" ຕາມລຳດັບແຕ່ເດີມມາ ຄົນຕົກ
 ຮອດສະໄຫມເຈົ້າຫຼ້າແສນໄທ ພ.ສ. 2019 ຈຶ່ງໄດ້ລົງມາອັນ
 ເຊີນເອົາພຣະບາງຂັນໄປທາງບົກ ເອົາໄປໄວ້ວັດມະໂນລົມ (ວັດ

ນະໂນຊຽງກາງ) ຮອດປີ ພ.ສ. 2039 ເຈົ້າວິຈຸນນະຣາຊຂັນ
ຄອງຣາຊ ໄດ້ອາຣາດຫະນາເອົາພຣະບາງຈາກວັດນະໂນຣົມ ໄປ
ໄວ້ຍັງວັດວິຈຸນນະຫາວິຫານຫໍສາງຂັນໃໝ່ໃນປີ ພ.ສ. 2056.
ເມືອງຊຽງທອງແຕ່ເກົ່າກ່ອນຈຶ່ງປ່ຽນຊື່ມາເປັນ ນະຄອນຫຼວງພຣະ
ບາງແຕ່ພັດມັນເປັນຕົ້ນມາ ເພາະເຫດວ່າເປັນນະຄອນຫຼວງ ແລະ
ມີພຣະບາງສະຖິດສຖຽນເປັນມິ່ງຂວັນບ້ານເມືອງຢູ່ນະໂໜນ.

ສຳລັບວຽງຈັນ, ກ່ອນນັກຊວາ : ວຽງຄຳ. ຕາມຕຳນານ
ພຣະບາງຕິກຣອດສະໄຫມພຣະເຈົ້າໄຊເຊດຖາທິຣາຊ ໄດ້ຍາຍນະ
ຄອນຫຼວງຈາກນະຄອນຫຼວງພຣະບາງ ມາສະຖາປະນາເມືອງວຽງ
ຄຳຂັນເປັນນະຄອນຫຼວງໃໝ່ຕັ້ງຊື່ໃຫ້ໃນເວລານັ້ນວ່າ: ຈັນທະບູລີ
ສີສິດຕະນາກຄະນາຫຼດ ບາງຕຳນານກໍ່ຮອງວ່າ: ຈັນທະບູຣີສີອວຍ
ລວຍ.

ຈາກນັ້ນວັນເວລາຫຼາຍຟ້າຫຼາຍປີຜ່ານໄປຊື່ຂອງຣາຊທານີເກົ່າ
ກໍ່ປ່ຽນມາເປັນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນຈົນຮອດກາຣະບັດນີ້, ຊຶ່ງແມ່ນ
ທັງການຕັດ ແລະ ປະສົມໃໝ່, ຄືຕັດເອົາວຽງ ອອກຈາກວຽງ
ຄຳ, ຕັດເອົາຈັນອອກຈາກຈັນທະບູລີສີສິດຕະນາກຄະນາຫຼດມາປະ
ສົມເຂົ້າກັນ ເລີຍໄດ້ຄຳໃໝ່ວ່າວຽງຈັນແປວ່ານະຄອນຂອງພະຈັນ
ຫຼື ທານີທປະກອບຂັນຈາກພະຈັນວັນເພງ - ອ່ານໄດ້ງ່າຍຟັງມ່ວນ
ຫຼືສະໄຫມຕະຫຼອດເວລາ ແລະ ມີຄວາມຫມາຍຊຶ່ງຖັງໃຈ.

ບາດນໍາຂອງໃນເລື່ອງຂອງວັດອິນແປງ ກຽວພັນກັບປະຫວັດສາດອີກ ບັນຫນຶ່ງ. ວັດອິນແປງມີມາແຕ່ກ່ອນເບື້ອງຂອງພະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມມະຫາຣາຊ, ກ່ອນຣາຊການຂອງພະເຈົ້າໄຊເຊດຖາມະຫາຣາຊ ຕັ້ງນາມແສນນາມເປັນປະຖົມບູລິນ.

ຮູ້ກັນແລ້ວວ່າພະເຈົ້າໄຊເຊດຖາມະຫາຣາຊ ເປັນກະສັດທີ່ນັບຖືພຸດທະສາດສະໜາແຮງກາ ເປັນນັກສະຖາປັດຕະຍະກອນ ແກ້ງກາດລືຊາ, ສ້າງພະທາດຫຼວງເຈດີ, ວັດວາອາຣາມຈິນນັບບຸນ, ສ້າງພະພຸດທະຮູບອົງສັກສິດເຂັດຢຳຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. ໃນຈຳນວນນັ້ນຂໍຍົກເອົາພະເຈົ້າໃຫຍ່ວັດອົງຕໍ່ມາບັນລະຍາຍພໍເປັນສັງເຂບ ເພາະມີສ່ວນກຽວພັນກັບປະຫວັດສາດຂອງຊາດລາວ ຊຶ່ງໃນຕອນນັ້ນພະມາແຊກແຊງເຂົ້າມາໃນປັດຈຸບັນ.

ທີ່ຈະກ່າວຕໍ່ໄປນີ້, ມີຂຽນໄວ້ໃນຫນັງສືພາສາພະມ້າຊື່ວ່າ : " ຄໍາກ່າວປຸນຂາວ " ເປັນຫນັງສືປະຫວັດສາດຕອນຫນຶ່ງ ຂອງພະມ້າຢູ່ໃນສະມຸດແຫ່ງຊາດໃນນະຄອນຢາງກຸ້ງ.

ພະເຈົ້າໄຊເຊດຖາໄດ້ສົ່ງໃຫ້ຕັ້ງຮ່ານຫໍບູຊາຂຶ້ນ ຢູ່ຫວັດອິນແປງ ເພື່ອຫ້າງຫາຫໍການຫຼືຫອມພະພຸດທະຮູບທອງສຳຮິດໃຫຍ່ (ພະເຈົ້າອົງຕໍ່ປະຈຸບັນ) ໃນເວລາທີ່ຍຸດທະສາດຢາງກຸ້ງ ນັກປາດ

ຮາຊອຸຫາງຫາ ປັນຫຼຸນເຮັດເບົາ ຕັ້ງເຕົ້າຕຽມຈະຕິດເຕົ້າຫຼໍ່ຫອງຢູ່
 ນນ ກອງທັບພະມ້າໄດ້ດນດອນຊອນປ່າເຂົ້າມາປິດລອມ ນະຄອນ
 ວຽງຈັນໄວ້ຮອບດານ ແລ້ວໄດ້ແຕ່ງຮາຊທູດຖືສານເຂົ້າມາໃຫ້ພຣະ
 ເຈົ້າໄຊເຊດຖາມະຫາຮາຊຢູ່ນະຫໍໄຊສາລາພິທີໃນວັດອິນແປງ.
 ສານນນ, ແມ່ນສານຍນຄໍາຂາດຕໍ່ກະສັດລາວໃຈຄວາມສໍາຄັນວ່າ:
 " 1. ໃຫ້ກຽມຕົວຕິເສີກກັບເຮົາ ເຮົາຢູ່ນະຫນລອມວຽງຈັນ ໄດ້
 ທຸກດານແລ້ວ. 2. ໃຫ້ຍອມມອບຕົວ ແລະ ໃຫ້ເມືອງລາວເປັນ
 ເມືອງຂຸນພະມ້າ. ໃຫ້ເລືອກເອົາຢ່າງຫນຶ່ງ ".

ຄັນໄດ້ຮັບສານສະບັບນນ ພຣະເຈົ້າໄຊເຊດຖາທິຮາຊ ກໍຕົກ
 ສະເງິປະຫຼາດໃຈຢູ່ພັກຫນຶ່ງ ເພາະເປັນເຫດການທັບໄດ້ຄາດເຖິງ
 ແລ້ວກໍຈັບສານໄປຍັງພະຮາຊວັງພິບກັບພະມະເຫສີ ປິກສາຫາລິກັນ
 ໄດ້ຮັບປັນຍາອັນສະຫຼາດໃສແຈ້ງ, ແລ້ວກໍກັບຄືນໄປຍັງຫໍໄຊໃຫ້ຄໍາ
 ຕອບແກ່ຮາຊທູດພະມ້າວ່າ : " ເຮົາກໍລັງສ້າງພູດທະພູມມະຫາ
 ກູສິນຄົງຍັງໃຫຍ່ຄຳຈະຫຼຸຫອມພຣະເຈົ້າໃຫຍ່ດ້ວຍຫອງສໍາຣິດນໍ້າຫນັກ
 ຫນຶ່ງຕ. ໄດ້ຫາງຫາເຕົ້າຫຼໍ່ເບົາຫອມ ເຄື່ອງສັກກະຣະບູຊາ ລຽບ
 ລອຍທຸກຢ່າງແລ້ວຍັງບໍ່ແມ່ນເວລາຈະຕິເສີກ, ແມ່ນເວລາທີ່ຈະທໍາ
 ບຸນກູສິນມະຫາສານ ເຮົາຈົ່ງຂໍເຊີນພວກທານເຂົ້າລວມທໍາບຸນກູສິນ
 ຄວນດ້ວຍ.

ຮາຊທູດພະມ້າໄດ້ຄຳຕອບກັບໄປລາຍງານໃຫ້ແມ່ທັບພະມ້າຊາບ
ແມ່ທັບພະມ້າອະນຸຍາດໃຫ້ຮາຊທູດຂອງຕົນສາມຄົນເຂົ້າລວມທຳພິທີ
ຫຼືຫຼອມພະເຈົ້າອົງຕາມຄຳເຊີນຂອງລາວ.

ຮອດເວລາເທຫອງທີ່ເປື້ອຍເປັນນ້ຳລົງສູ່ເບົາ ພຣະເຈົ້າໄຊ
ເຊດຖາໃຊ້ມືຂອງພຣະອົງຈັບຫມູ່ຕາມທອງທີ່ແດງຢູ່ນັ້ນ ໂຈມຂຶ້ນເທ
ລົງໃສ່ເບົາໄດ້ສາມເບົາ. ແລ້ວພຣະອົງກໍເຊີນຮາຊທູດພະມ້າເຂົ້າ
ພິທກະທຳດັ່ງດຽວກັບເພິ່ນ ຫັນທຳຮາຊທູດພະມ້າປະຕິເສດ ດ້ວຍ
ຄວາມສະເງິຍານກົວເພາະເຮັດບໍ່ໄດ້ ໄຟຈະເຜົາມືໄດ້ແຕ່ຍົກມືປະ
ນົມໄຫວ້ພຣະເຈົ້າໄຊເຊດຖາ ຂໍໃຫ້ພຣະອົງເທຫອງຕໍ່ໄປຈົນ ແລ້ວ
ເສັດເຖິດ.

ພິທກະທຳຂອງແລ້ວເສັດ ທູດພະມ້າກໍລາກັບໄປລາຍງານ ເຫດ
ການຕໍ່ແມ່ທັບພະມ້າໂດຍລະອຽດ ພາໃຫ້ພະມ້າຕົກສະເງິ ສະທານ
ຢ້ານກົວ ອິດທິຣິດຂອງພຣະເຈົ້າໄຊເຊດຖາ, ພາໃຫ້ເກີດບັນຫາ
ແກ່ພຣະມ້າວ່າ ສິມຄວນຈະຍົກທັບຕົວຮຽງຈັນ ຫຼື ບໍ່ ?

ຄັນຕົກຄຳມາໃນມືນນ ທະຫານພະມ້າພອນແມ່ທັບນາຍກອງພາ
ກັນນອນຕາມເວລາ. ພຣະເຈົ້າໄຊເຊດຖາທຳຮາຊ ພ້ອມດ້ວຍແມ່
ທັບນາຍກອງອົງຄະຣັກຊາຍ-ຂວາ ເສນາອຳມາດໄດ້ອອກໄປຢ້ຽມ
ທັບພະມ້າຫມູ່ນອນຢູ່ນອກຊານເມືອງວຽງຈັນ. ພຣະອົງໄດ້ຮວຍມືນ

ສາຖາກ່ອມໃຫ້ທະຫານພະມ້ານອນຫຼັບຈົມປັ້ງບໍ່ຮູ້ຕົວ ທະຫານອົງຄະ
ຮັກຂອງພະອົງເຫັນເປັນ ໂອກາດງາມທີ່ຈະສັງຫານສັດຕູໄດ້ສະບາຍ
ກໍພາກັນຖອດດາບອອກຈາກຝັກ ກຽມພ້ອມຈະຟັນຄໍສັງຫານໃຫ້ແຫຼກ
ລານສົມໃຈຫນັກ-ພະເຈົ້າໄຊເຊດຖາຫາມບໍ່ໃຫ້ກະທຳແກ້ສັດຕູໂດຍ
ເດັດຂາດ ເພາະຈະເສື່ອມກຽດສັກດີ ແລະ ໄຮ່ສິນທຳໃນຍຸດທະ
ສົງຄາມ.

ສະໄຫມນັ້ນ, ນິຍົມໃຊ້ເວດມົນກົນສາຖາເພາະປາກົດຜົນເຫັນ
ທັນຕາທັນໃຈ-ມາສະໄຫມນຮອງວ່າພະລັງຈິດອຳນາດຈິດ ອັນເກີດ
ຈາກການເຝິກຝົນປະຕິບັດຕາມພິທີກຳຕາມແຜນ ທີ່ພາໄປສູ່ຄວາມ
ສຳເລັດໃນການໃຊ້ອຳນາດຈິດ ສາມາດບັນດານໃຫ້ເກີດ ອະພິນ
ຫານທີ່ປະຫຼາດຫນ້າອັນສະຈັນ.

ພະອົງໄດ້ສັ່ງໃຫ້ໄປເອົາປູນຂາວມາກອຍໃສ່ນ້ຳ ເຮັດເປັນສີ
ຂາວ ແລ້ວໃຊ້ຫາໃສ່ຄໍຫອຍຂອງແມ່ທັບພະມ້າຈຳນວນ 7-8 ຄົນ,
ຄັນແລ້ວພະອົງກໍພາຂະບວນຖອຍກັບຄືນສູ່ຮາຊາທານີ.

໔ ຄຳ ທະຫານພະມ້າລູກຈາກກນອນເຫັນຄໍຫອຍແມ່ທັບໃຫຍ່
ການຂາວ ກໍພາກັນຊິບຊັບຫົວຂວັນຫຳນອງຕະຫຼົກຢາກຫົວ. ແມ່ທັບ
ຢາກຮ້າຍ, ຖາມຂ້າວຫົວຂວັນຫຍັງ ? ຄຳຕອບກໍວ່າ : ຄືວ່າ
ຫາເຂົາແປງແຕ່ເດິກແຕ່? ຕົວເອງບໍ່ໄດ້ຫາເປັນຫຍັງ ຈິ່ງຄໍຂາວສີ່

ສິນກັນໄປມາເລີຍເຫັນຄໍຫອຍແມ່ທັບອີກ 8 ຄົນ, ກ່າວຂາວຄືກັນ
ນີ້ກວ່າໝູ່ພວກດຽວກັນຢອກເຫຼ້ນ ເລີຍຮ້ອງດ່າໄປ- ສຽງຕອບໂຕ
ທັນທວາຕົນບໍ່ໄດ້ຫາ, ຖາດັງນັ້ນເປັນຫຍັງຄໍຈັງກ່າວຂາວ? ໂສເຫຼ
ກັນໄປມາ ເລີຍມີສຽງໜຶ່ງບອກວ່າ : ມຄນນມພະເຈົ້າ ໄຊເຊດ
ຖາເຂົາມາໃນຄ້າຍນ (ແມ່ນສາຍລັບຂອງລາວປະໄວ້) ພາກັນ
ຕົກໃຈງົງງັນສິສິນຂັນທັນທີ. " ຄໍກ່າວປຸນຂາວ " ເກີດເປັນປິສນາ
ແກບອອກ - ຄໍກ່າວຂານກັນທະວີຂັນ ແມ່ທັບອາວຸໂສຜູ້ໜຶ່ງເລີຍ
ອອກປາກວ່າ : ພະເຈົ້າໄຊເຊດຖາກ່າເຂົາມາໃນຄ້າຍເຮົາແຖມ
ຍັງເອົາປຸນຂາວກ່າວຄໍເຮົາໄດ້ ! ເປັນຫຍັງພະອົງຈັງບໍ່ຟັນຄໍພວກ
ເຮົາ ?.

ໃນທີ່ສຸດພະມ້າກໍສືບຮູ້ຄວາມຈິງທຸກປະການພາກັນປະຫຼາດໃຈ
ທັງງົດທັງຄິດຄາລະວະບູຊາຈິດໃຈຂອງພຣະຮາຊາລາວ ຈິ່ງແຕ່ງ
ຮາຊາທູດເຂົ້າໄປຖວາຍຄວາມເຄົາລົບໄຕ່ຖາມເອົາຄວາມຈິງ ຈາກ
ພະອົງ.

ເມື່ອໄດ້ຮູ້ຄວາມຈິງແທທຸກປະການແລ້ວ ແມ່ທັບໃຫຍ່ພະມ້າຊົງ
ເປັນກະສັດກໍຕັດສິນໃຈເຂົ້າໄປຖວາຍບັງຄົມສະແດງຄວາມເຄົາລົບ
ຄາລະວະກະສັດລາວຢ່າງສຸດຊົງ ແລະ ຂໍຜູກມິດໄມຕຣີກັບລາວ.

ໃນລະຫວ່າງການສິນທະນາປາໃສກັນໄປມາຝ່າຍກະສັດພະມ້າ

ໄດ້ຮູ້ວ່າການເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ການປະຕິບັດຂອງພະເຈົ້າໄຊເຊດ
ຖານນແມ່ນເກີດຈາກປັນຍາອັນຊານສະຫຼາດສູງຂອງ ພະຣາຊະ
ເທວີຂອງພຣະອົງເປັນຜູ້ຊຸທາງໃຫ້.

ກະສັດພະມາຍັງທະວີສັດທາເຊອຸຖີ ແລະ ຄາລະວະບູຊາພະ
ຣາຊິນລາວເປັນຮອຍເທື່ອແສນທີ່ ຈົນເຖິງຂັ້ນໄດ້ຂໍອະນຸຍາດ ຂົນ
ເອົາຫົນພູມາສ້າງອະນຸສອນໄວ້ເປັນທະນິກ (ຮູບຄວັດດ້ວຍຫົນພູ
ຂອງພະຣາຊິນອົງນຶ່ງມີຢູ່ຄານຫຼັງສິມວັດອິນແປງ ເອອຍຕິດຝາສິມ
ຢູ່ຈົນຮອດບັດນີ້) ຫົນພູທີ່ເຫຼືອຍັງໄດ້ເອົາຄວັດຮູບມອມ (ສິງໂຕ)
ສອງຕົວຕັ້ງຢູ່ຫນ້າປະຕູເຂົ້າສິມດານຫນ້າ ແລະ ຫົນອີກສອງປ່ຽງທີ່
ເຫຼືອໃຊ້ກໍຍັງຕັ້ງຢູ່ຄານຫນ້າສິມເຫັນໄດ້ຈົນຮອດກາຣະບັດນີ້.

ແມ່ນຍຸກສະໄຫມຫນຶ່ງທີ່ລາວທັງສອງເພດມີປະຊາສາມາດສ້າງ
ສັດຕູໃຫ້ກາຍມາເປັນມິດໄດ້ຢ່າງຫນ້າອັດສະຈັນ, ສ່ວນພະເຈົ້າໃຫຍ່
ອົງຕໍ່ ເມື່ອຫຼຸຫຼອມຂັດສືໃສ່ງາມແລ້ວພະເຈົ້າໄຊເຊດຖານະຫາຣາຊ
ກໍໄດ້ສ້າງສິມໃຫມ່ໃສ່ ແລະ ເປັນວັດໃຫຍ່ວັດຫຼວງແຕ່ບັດນັ້ນມາ.

ເຫັນໄດ້ວ່າວັດອິນແປງກຽວພັນກັບປະຫວັດສາດຊາດລາວສອງ
ສະໄຫມໆ ແມ່ນໃນເບື້ອງພະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມມະຫາຣາຊ ພ.ສ1896
ໄດ້ນຳເອົາພະບາງຈາກປະເທດຂະເໝນມາໄວ້ວັດອິນແປງ ຊຶ່ງ
ວັດອິນແປງມີຢູ່ກ່ອນແລ້ວຫາຍຮອຍປີ ອາດເປັນພັນປີກໍໄດ້. ຖ້າຈະ

ນັບຈາກເວລາທີ່ພະບໍຣົມສາຣິຣກກະທາດຂອງພຣະພຸດທະອົງໄດ້ສະ
ເດັດຂຶ້ນມາຢູ່ໃນພະທາດຫຼວງແຕ່ປີ ພ.ສ. 236 ເປັນຕົ້ນມາຮອດ
ປາງພະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມກໍເປັນເວລາດົນນານເຖິງ 1660 ປີ - ໃນໄລ
ຍະເວລາ 1660 ປີນີ້, ວັດອິນແປງຈະເກີດຂຶ້ນໃນປີໃດຍັງຫາຫຼັກ
ຖານບໍ່ໄດ້.

ສະໄໝທີ່ສອງແມ່ນຢູ່ໃນປາງພະເຈົ້າໄຊເຊດຖາມະຫາຣາຊ
ພ.ສ. 2105 ທີ່ໄດ້ທຳພິທີພະເຈົ້າໃຫຍ່ອົງຕື່ມຢູ່ວັດອິນແປງລຸນຫຼັງ
ຈາກສະໄໝພະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມ 209 ປີ, ກະສັດພະມ້າໄດ້ສ້າງອະນຸ
ສອນຄວັດຫິນພູຂອງພະຣາຊິນີລາວໄວ້ທວັດອິນແປງເປັນຫຼັກຖານ ພິ
ສູດ.

ສະນັ້ນ, ວັດອິນແປງຈຶ່ງເປັນວັດເກົ່າແກ່ຄູ່ບ້ານຄູ່ເມືອງ ມາ
ເປັນເວລານານນັບພັນປີກວ່າ ເປັນວັດສຳຄັນກຽວພັນຂ້າ ໃນປະ
ຫວັດສາດຊາດລາວ ເປັນວັດທີ່ເປັນອະນຸສອນແຫ່ງຄວາມຫຼັງອັນຮຸ່ງ
ເຮືອງຂອງຊາດ ເປັນວັດທີ່ສຳຄັນເຂັດຢຳ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການສັກ
ກະລະບູຊາເຄົາລົບນິຍົມອບແຫ້ງ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການຮັກສາບູຮະ
ນະສອນແປງໄວ້ໃຫ້ງົດງາມເປັນທີ່ເຊີດຫນ້າອູ່ຕາ ເປັນທີ່ພັກຜ່ອນ
ຫາຄວາມສະງົບໄຮ້ກັງວົນ ເປັນສົມບັດອັນລຳຄ່າຂອງຊາດສືບຕໍ່ໄປ
ບູຮຸນສູດ.

ໃບແຊກ

ຕໍ່ທ້າຍ ພາກ " ວັດອິນແປງກຽວພັນເຂົ້າໃນປະຫວັດສາດຊາດລາວ " (ຫນ້າ 11-15).

ບັນທຶກການສຳພັນທະໄມຕຣີ ອັນແນບແຫນ້ນ ລະຫວ່າງກຽວວຽງຈັນ ແລະກຽງສີອະຢຸດທະຍາ ໃນສະໄຫມພະເຈົ້າໄຊເສດຖາມະຫາຣາຊທີ່ໄດ້ຊົງສ້າງ ພະທາດເຈດີ "ສີສອງຮັກ" ຂຶ້ນໄວ້ທີ່ອຳເພີດ່ານຊ້າຍ, ຈັງຫວັດເລີຍ ປະເທດໄທ - (ເປັນສັກຂີພະຍານແຫ່ງຄວາມຮັກລະຫວ່າງສອງພີ່ນ້ອງ ລາວ-ໄທ.) ແມ່ນຜົນງານອັນລຳຄ່າ ແລະເປັນປະຫວັດການຂອງກະສັດລາວ.

ພະທາດເຈດີ "ສີສອງຮັກ" ອະນຸສອນອັນບໍ່ມີວັນສຸນສະຫລາຍແຫ່ງນີ້ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນມິດໄມຕຣີໃນລະດັບຂະຫຍາຍເຂົ້າຂຶ້ນເປັນຄອບຄົວດຽວກັນ (ເປັນດອງກັນ) ລະຫວ່າງສອງກະສັດລາວ-ໄທ. ບັນທຶກປະຫວັດສາດຂຽນວ່າ: ພະເຈົ້າກຽງສີອະຢຸດທະຍາໄດ້ຊົງແຕ່ງຕັ້ງເສນາອຳມາດຣາຊບໍລິພານເປັນຂະບວນແຫ່ເອົາພະນາງເຈົ້າ "ພະເທພກະສັດຕຣີ" ພະຣາຊທິດາຂອງພະຣາຊິນີ ພະນາງເຈົ້າສີສຸຣິໂຍ ໃຫ້ຂຶ້ນມາຍັງກຽວວຽງຈັນ ເພື່ອຮວ່ມບາລະມີເປັນໂພທິສິມພານ ກັບພະເຈົ້າໄຊເສດຖາມະຫາຣາຊ (ຕາມຄຳຂໍຂອງກະສັດລາວ ຊຶ່ງເວລານັ້ນຍັງເປັນໂສດຢູ່). ພໍຂະບວນແຫ່ມາເຖິງກາງທາງ ກະສັດແຫ່ງກຽງຫຼົງສາວະດີສີບຊາບ ໂດຍການຮ່ວມໃຈຂອງເຈົ້າເມືອງພິສະນຸໂລກ, ໄດ້ແຕ່ງກອງທັບມາຍາດເອົາ ພະເທພກະສັດຕຣີໄປໄດ້, ເປັນເຫດພາໃຫ້ກຽວວຽງຈັນ ແລະກຽງສີອະຢຸດທະຍາ ຍິ່ງມີໃຈ

ຮັດແຫນ້ນຄວາມສາມັກຄີ ເປັນມິດ ໄມຕິທະວິຄູນຕໍ່ຫນ້າສັດຕູພະມ້າ
ຕົວດຽວກັນ , ແລະຈິ່ງ ໄດ້ສ້າງພະທາດສີສອງຮັກຂຶ້ນ ໄວ້ ເປັນສັກ
ຂີແຫ່ງຄວາມຮັກນັ້ນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີວັນຫລົງລົມຮາຊສຳພັນທະ ໄມຕິ
ອັນ ເປັນປະຫວັດການຍິ່ງ ໃຫຍ່ .

ໃນກາລະ ເວລາຕໍ່ມາພະເຈົ້າ ໄຊເສດຖາທິຣາຊ ໄດ້ ໄປ ຂໍ
ພະຮາຊທິດາຂອງກະສັດນະຄອນຊຽງ ໄຫມ່ຂຶ້ນ ເປັນພະຮາຊິນີ .

ຄວາມສຳເລັດດ້ານຄວາມສຳພັນກັບປະເທດຂ້າງຄຽງອັນ
ສຳຄັນ ເປັນປະຫວັດການອີກຄັ້ງນຶ່ງ ທີ່ມີບັນທຶກ ໄວ້ ເປັນຫລັກການ
ກໍຄືຄວາມສຳພັນທະ ໄມຕິກັບກຽງຫຼືສາວະດີ ປະເທດພະມ້າຄັ້ງ
ຫລັງສຸດ . ບັນທຶກຂຽນສ່ວນ : ໃນຂະນະທີ່ພະເຈົ້າ ໄຊເສດຖາທິ
ຮາຊກຳລັງສ້າງພູທະພູມຢູ່ຕໍ່ຫນ້າພະເຈົ້າ ໃຫຍ່ວັດອິນແປງ ຄືກຳ
ລັງກຽມການຈະທຳພິທີເທທອງສຳລິດ ຫລໍ່ອົງພະເຈົ້າ ໃຫຍ່ ວັດ
"ອົງຕີ້" ຢູ່ນັ້ນ ກອງທັບພະມ້າ ໄດ້ຫລົບລີ້ເຂົ້າມາປິດລ້ອມ ກຽງ
ວຽງຈັນ ໄວ້ ໄດ້ . ແລ້ວຍິນຮາຊສານຄຳຂາດ ໄປໃຫ້ພະເຈົ້າ ໄຊ
ເສດຖາທິຮາຊ ໄຈຄວາມວ່າ : " 1. ໃຫ້ອອກມາສູ້ລົບກັນ
2. ໃຫ້ຍອມເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນຂອງພະມ້າ " . ໃນຂະນະນັ້ນ
ພະເຈົ້າ ໄຊເສດຖາທິຮາຊ ບໍ່ມີຈິດໃຈຄິດຈະທຳສິ່ງຄາມກັບຜູ້ໃດ
ຈິດໃຈມຸ້ງຫມັ້ນຈະທຳບຸນຢ່າງດຽວ ຈິ່ງບໍ່ຕັດສິນໃຈຕອບຄຳຂາດ
ຂອງພະມ້າ . ໄດ້ນຳເອົາສານຄຳຂາດຂອງພະມ້າກັບເຂົ້າສູ່
"ຫໍຄຳ" ພະຮາຊວັງ ສິ່ງໃຫ້ພະຮາຊິນີຊ່ວຍພິຈາລະນາແກ້ ໄຂ .

ເມື່ອ ໄດ້ຄຳແນະນຳອັນ ເປັນຈອມປຣາດຂອງພະຮາຊິນີ
ແລ້ວ ພະອົງກໍກັບ ໄປຍັງຫໍໄຊ ທີ່ວັດອິນແປງ ບ່ອນຈະເທທອງ
ຫລໍ່ພະເຈົ້າ ໃຫຍ່ຕາມປະສົງ . ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ ເປັນ ໄປຕາມແຜນ
ຂອງພະຮາຊິນີວາງ ໃຫ້ທຸກປະການ (ລາຍລະອຽດມີກ່າວຢູ່ໃນ

ຫນັງສືປະຫວັດວັດອິນແປງ) ສາມາດບັນດານໃຫ້ສັດຕູ ປ່ຽນໃຈ
ຈາກສັດຕູມາເປັນມິດ ໄດ້ສຳເລັດ . ກະສັດແມ່ທັບພະມ້າສະຫມັກ
ໃຈເຂົ້າສະຫວາມິຜູກມິດ ໄມຕິກັບພະເຈົ້າ ໄຊເສດຖາທິຣາຊ ໂດຍ
ດີດ້ວຍຄວາມພໍໃຈຊົມຊື່ນປິຕິ ແລະ ສັກກາລະບູຊາຢ່າງສຸດໃຈຕໍ່
ຄວາມເປັນນັກປາຊຮາຊປະຕິພານ , ມີຈິດໃຈເມດຕາ ແຜ່ໄພ
ສານຕາມທຳນອງຄອງພຸທະສາສະຫນາທ່ຽງແທ້ຈິນເກິ່ງຂັ້ນແມ່
ທັບພະມ້າຜູ້ຍິ່ງໃຫຍ່ (ຈະແມ່ນບູເຣນອງ ຫລື ຜູ້ໃດ ? ຈະສຶກ
ສາຄົນຄ້ວາອີກຕໍ່ນຶ່ງ) ໃນນາມກະສັດພະມ້າ ໄດ້ຂໍພະຮາຊທານ
ອະນຸຍາດດ້ວຍບໍລິສຸດໃຈ ຈາກພະເຈົ້າ ໄຊເສດຖາມະຫາຮາຊ
ເພື່ອຂົນຫິນມາຂວັດແກະສະຫລັກສ້າງອະນຸສອນພະຮູບຂອງພະ
ບໍຣົມຮາຊິນິນາດ ຂອງກຣຸງວຽງຈັນ ແລະ ຂອງກຣຸງຫົງສາວະດີ
ຂັ້ນໄວ້ຄູ່ຄອງກັນ ໂດຍເຈຕະນາຈະຂໍໃຫ້ເປັນອະນຸສອນສັກຂີ້ອັນ
ເລິກເຊິ່ງ ເຕັມປ່ຽມ ໄປດ້ວຍຄວາມຄາລະຫວະເຫລື້ອມໄສແຫ່ງ
ມິດ ໄມຕິລະຫວ່າງສອງກະສັດຂອງກຣຸງວຽງຈັນ ແລະ ກຣຸງ
ຫົງສາວະດີ . (ພະຮູບອະນຸສອນດັ່ງກ່າວ ເວລານີ້ຍັງຕັ້ງສະກົດຢູ່
ຕິດກັບຝາດ້ານຫລັງຂອງສີມວັດອິນແປງ) .

ປະການນຶ່ງມີຂໍ້ຄິດເປັນປິດສະຫນາກ່ຽວກັບພະຮູບຂອງພະ
ຮາຊິນິແຫ່ງກຣຸງຫົງສາວະດີນັ້ນວ່າ ພະຮາຊິນິອື່ງນີ້ຈະແມ່ນຮາຊ
ຕະກູນໃດແທ້ ? ຈະແມ່ນອື່ງພະເທພກະສັດຕຣີ ຮາຊທິດາຂອງ
ພະນາງເຈົ້າສີສຸຣິ ໂຍ ໄທ ທີ່ກະສັດຫົງສາວະດີຍາດແຍ່ງເອົາໄປ
ນັ້ນຫລືບໍ່ ? ປະການໃດ (ຈະໄດ້ຕິດຕາມຄືນຄ້ວາຫາຄວາມຈິງ
ຕໍ່ໄປ) .

ກ້າຫາກແມ່ນອື່ງພະເທພກະສັດຕຣີຈິງ ການກະທຳຂອງ
ກະສັດແຫ່ງຫົງສາວະດີ ຄືການຂວັດຮູບຂອງພະອິງໄວ້ແທນຕົວ
ຈິງ ເພື່ອເປັນທີ່ລະລຶກຢືນຢູ່ຄູ່ຄອງກັບພະຮາຊິນິຂອງພະເຈົ້າ ໄຊ

ເສດຖາທິຣາຊນັ້ນຍ່ອມຊວນພິສູດຄວາມຫມາຍອັນເລິກເຊິ່ງວ່າ :
ແມ່ນການສົມມາຄາລະຫວະຂໍອາໂຫສີຕໍ່ພະເຈົ້າໄຊເສດຖາທິຣາຊ
ທີ່ກະສັດພະມ້າໄດ້ກະທຳການລົບລຸ່ລ່ວງເກີນຕໍ່ກະສັດລ້ານຊ້າງທີ່
ເຕັມປ່ຽມໄປດ້ວຍຄຸນນະທຳແຫ່ງພຸທະພູມອັນບໍລິສຸດຂາວສະອາດ
ກະສັດຫຼົງສາວະດີອາດສຳນຶກຕື່ມຕົວວ່າ ການກະທຳຂອງຕົນນັ້ນ
ແມ່ນແບບໂຈນປຸ້ນສະດົມ ຊຶ່ງການກະທຳນັ້ນບໍ່ເຫມາະສົມ ແລະ
ບໍ່ບັງຄວນທີ່ຈະແມ່ນການກະທຳຂອງອົງກະສັດຜູ້ຊົງກຽດສັກສີ .
ຫລື ຫາກຈະແມ່ນຄວາມຄິດ ແລະ ການກະທຳຂອງເສນາອຳ
ຫມາດຜູ້ນຶ່ງຜູ້ໃດ ເພື່ອໄດ້ສາວງາມໄປກະຫວາຍແກ່ກະສັດອົງ
ເອກຂອງຕົນ ເພື່ອຕົນຈະໄດ້ຮັບຮາຊອິດສະຣິຍາພອນລາບຍົດ
ແລະ ປະໂຫຍດຕອບແທນໃດ ໆ ກໍດີ ກໍຍັງຍ່ອມບໍ່ເປັນການບັງ
ຄວນຢ່າງຍິ່ງ . ສະນັ້ນກະສັດແຫ່ງຫຼົງສາວະດີຈຶ່ງເກີດຈິດໃຈຈະ
ຂໍລົບລ້າງມົນທົນນັ້ນກື້ມເສັຍ ແລະຂໍອະໂຫສີ ສົມມາຄາລະຫວະ
ແລ້ວຂໍຜູກສຳພັນທະໄມຕຣີກັບກຽງວຽງຈັນ ລ້ານຊ້າງໄວ້ຍາວ
ນານ . ນັບແຕ່ນັ້ນມາບໍ່ປາກົດວ່າທັບພະມ້າໄດ້ລົງມາຕີລາວແລະ
ສະຢາມອີກຈັກເທື່ອ .

ເຫດການທັງຫມົດທີ່ບັນທຶກເທິງນີ້ ເປັນເຫດການທີ່ເກີດ
ຂຶ້ນໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາຂອງຮາຊາການຂອງພະບາດສົມເດັດພະ
ເຈົ້າໄຊເສດຖາທິຣາຊຊ່ວງດຽວ ຈຶ່ງເປັນຂໍ້ມູນທີ່ຊວນໃຫ້ພິ
ຈາລະນາໄດ້ວ່າ : ພະຮາຊິນີຂອງກະສັດແຫ່ງຫຼົງສາວະດີນັ້ນແທ້
ຈິງອາດແມ່ນອົງພະເທພກະສັດຕຣີທີ່ກືກຍາດແຍງໄປນັ້ນເອງ .

ທັງສອງເຫດການທີ່ຂຽນເທິງນີ້ ແມ່ນຜົນງານຄວາມສຳ
ເລັດອັນເລີດລ້ຳງົດງາມທາງດ້ານການເມືອງຕ່າງປະເທດ ຄື
ການຜູກສຳພັນຮາດຊະໄມຕຣີກັບປະເທດຂ້າງຄຽງຊຶ່ງເປັນປະ
ຫວັດການສຳຄັນຫາອັນປຽບປານໄດ້ຍາກ .

ອະພິນິຫານຂອງພະເຈົ້າໃຫຍ່ - ພະເຈົ້າອິນທາທິຣາຊ
ສະໄໝເສິກຫັ້

ປູ່ຍ່າຕາຍາຍເລົ່າສືບກັນມາວ່າ : ເວລາພວກທະຫານຫໍ່ ຍົກ
ທັບເຂົ້າມາລົບລາຂ້າຝັນຕີປູ່ນເວົ້າສົມບັດເງິນທອງຢູ່ໜັ່ນະຄອນວຽງ
ຈັນນນ, ເວົ້າໃຊ້ເຫຼັກເວົ້າຄວາຍເຂົ້າຊັບຊຸດເຈາະ ແທນພະເຈົ້າ
ໃຫຍ່ ລວມທັງກາງຫຼັງອົງພະເຈົ້າໃຫຍ່ວັດອິນແປງ. ທັມໃດນັ້ນ
ພວກໂຈນ 10 ກວ່າຄົນເກີດປວດຫົວມົວເກົ່າວິນວຽນ ລົມພູບລົມ
ພາບ ຮາກລົມຮາກແລ້ງກະພູບກະຟາບລອຍບົກຫນີອອກຈາກສິມໄປ
ພໍໄປຮອດຫຼັກຕາຍຮວວັດ ພວກມັນກໍວິນສະຣະບາດລົມຕາຍລົງ ທັງ
ຫມົດ.

ສະໄໝກ່ອນລັດຖະປະຫານກອງແລ ປີ 1960

ພຣະເຈົ້າອິນທາທິຣາຊອົງຢູ່ໃນອຸບນຸງຂ້າງຫຼັງສິມ ບັງເກີດອະ
ພິນິຫານອອກເຫຼ້ອໄຫຼໄຄຍ່ອຍຢ່າງຫນ້າອັດສະຈັນ ປະຊາຊົນຊາວ
ລາວ ແລະ ຕ່າງປະເທດມີ ຈິນ ແລະ ຫວຽດນາມ ຕ່າງພາກັນ
ເວົ້າຝ່າຍສໍາລິ ແລະ ຜ່າຂ້າວໄປຊັບເຊັດເວົ້ານໍ້າເຫຼ້ອນັ້ນໄປບູຊາ
ສັກກະຣະຢູ່ເຮືອນຕົນ ຕໍ່ຈາກນັ້ນມາສອງເດືອນກໍເກີດ ລັດຖະປະ
ຫານກອງແລ. ສະພາບການບ້ານເມືອງປັນປ່ວນໄປທຸກແຫ່ງຫົນປະ

ຊາຊົນເດືອນລ່ວງລ່າງຕາຍໃນການສູ້ລົບກັນດ້ວຍອາວຸດ ລູກປືນໃຫຍ່
ຫຼາຍລູກໄດ້ຕົກມາໃສ່ວັດອິນແປງ ແຕ່ບໍ່ແຕກບໍ່ມີໄພອັນຕະລາຍ ຄັນ
ໄປຕົກໃສ່ເຮືອນປະຊາຊົນເກີດລະເບີດໄຟໄຫມເຊັ່ນ ເຮືອນແມ່ຕູ
ເບ້າ, ເຮືອນແມ່ຕູຕອງ ... ຖືກລະເບີດໄຟໄຫມຫມົດ.

ການປັບປຸງກໍ່ສ້າງບຸລະນະຂຶ້ນໃໝ່

ການປັບປຸງກໍ່ສ້າງບຸລະນະພະເຈົ້າໃຫຍ່ ແລະ ສິມຂັນໃຫມ່ໄດ້
ດໍາເນີນມາເລືອຍຕິດຕໍ່ກັນຕາມກໍາລັງເງິນ ແລະ ວັດຈຸກໍ່ສ້າງທັກ
ໄດ້ ໂດຍມີກໍາມະການຮັບຜິດຊອບຫຼາຍຄະນະສືບຕໍ່ຄວບຄຸມ.

ໃນໜ້າ, ຈະຂໍອາງແຕ່ໄລຍະຫຼັງຕັ້ງແຕ່ປີ 1965 ເປັນຕົ້ນ
ມາຮອດປະຈຸບັນໃນລະຫວ່າງປີ 1966 ກໍາມະການຜູ້ໜຶ່ງຄື (ທ່ານ
ທໍາ ໄຊຍະສິດເສນາ) ໄດ້ມີຄວາມກ້າວໜ້າຫ້າວຫັນ ອອກຫົວຄິດ
ປະດິດສ້າງຮູບແຜນຜັງກໍ່ສ້າງປັບປຸງສິມຂັນໃຫມ່ທັງຫມົດ ເພື່ອໃຫ້
ເປັນສິມຂັນສະໄຫມກໍ່ສ້າງດ້ວຍຊົມງເສີມເພັກແຂງແຮງທັນທານຖາ
ວອນໃຫ້ແລ້ວເສັດຄງນເຫອດຮວບປ່ຽນແປງອີກຄື: ຕໍ່ເສົາຂັນສູງ
ກວ່າເກົ່າຝາສືບຕໍ່ສູງຂັນຕາມກັນ, ເພດານເຫອຊົມງເສີມເພັກ, ຫຼັງ
ຄາຂັນຊົງເພດໃຫມ່ແບບວິຈິດພິດສະດານ, ແໜ້ນພະເຈົ້າໃຫຍ່ພອມ
ປະຕູປ່ອງຢ້ຽມປ່ຽນແປງອອກແບບໃຫມ່ຫມົດ...

ຄອບຄົວນັ້ນຄວນບັນທຶກການປະເມີນລາຄາກໍ່ສ້າງ ບູລະນະສະ
ຖາປັດຕະຍະກຳປະຫວັດສາດອັນວິຈິດສະຫງ່າງາມນີ້ເປັນຫຼັກຖານ
ໄວ້ດ້ວຍ:

ໃນປີ 1965 ຄະນະກຳມະການກໍ່ສ້າງບູລະນະສິມວັດອິນແປງ
ອັນມີວິສາວະກອນຂອງກະຊວງໂຍທາລວມຢູ່ນຳ ໄດ້ປະເມີນລາຄາ
ບູລະນະກໍ່ສ້າງສິມວັດອິນແປງຕາມຮູບແຜນຜັງໃຫມ່ລວງໜ້າ ເປັນ
ເງິນປະມານ 50.000.000 ກີບ (ຫ້າສິບລ້ານກີບ).

ສະເພາະຄ່າຈ້າງແຕ່ມູນຮູບແຜນຜັງໃຫມ່ນັ້ນ ຖ້າຄິດລາຄາຕາມ
ອັດຕາມາດຕຣາຖານສາກົນ 12% ຂອງລາຄາປະເມີນ
50.000.000 ກີບ, ກໍຄົງເປັນເງິນຄ່າຈ້າງ 6.000.000ກີບ
(ຫົກລ້ານກີບ). ຖ້າຈ້າງວິສາວະກອນອອກແບບແຕ່ມູນ ກໍຈະແມ່ນ
6.000.000 ກີບ. ແຕ່ການອອກແບບຕາມຫົວຄິດກ້າວໜ້າ ລຳ
ຢູ່ກັນແມ່ນທຳນຳ ໄຊຍະສິດເສນາ ເປັນຜູ້ຄວບຄຸມຮັບຜິດຊອບຕະ
ຫຼອດຮອດການຕິດຕາມຄວບຄຸມກວດກາການກໍ່ສ້າງໃຫ້ໄດ້ຕາມແບບ,
ລວມທັງການອອກຫົວຄິດ ວິຈິດຕະການປະດັບປະດາ ລວດລາຍສິນ
ລະປະອັນວິຈິດພິດສະດານນັ້ນ ກໍແມ່ນທຳນຳ ໄຊຍະສິດເສນາ.
ເລີຍບໍ່ໄດ້ຈ້າງ. ແຕ່ກໍຖ້າຈຳນວນເງິນມູນຄ່າ 6.000.000ກີບ
ນີ້ ແມ່ນທຳນຳຂອງຜົນງານທຸກຮູບໄດ້ອອກເຫຼອກແຮງມີຫົວຄິດ

ຜະດິດສ້າງໃຊ້ສະຕິປັນຍາຄວາມຮູ້ສ້າງສາເປັນຜົນສຳເລັດຖືໄດ້ວ່າ
ເປັນມູນຄ່າທາງປັນຍາອັນລ້ຳເລີດ ເປັນປັດໃຈທຳມະຫານ ທີ່ທຳ
ທຳ ໄຊຍະສິດເສນາ ໄດ້ອຸທິດທານລວມເຂົ້າໃນກອງກຸສົນ ບໍລິບູນ
ແລ້ວ.

ພາຍໃນວັດມີພຣະອາຈານ ວັນດີ ເປັນອົງກອນສຳຄັນໃນການ
ຄວບຄຸມກຳກັບການກໍ່ສ້າງໃຫ້ເປັນໄປຕາມຮູບແຜນຜັງ. ພາຍນອກ
ມີພຣະເຖົ້າແກ່ອາຈຸໂສທັງໃນຄຸນວັດອື່ນແປງ ແລະ ຄຸນອື່ນໆ ຕະ
ຫຼອດຮອດປະຊາຊົນລາວ ແລະ ຊາວຕ່າງປະເທດໃນນະຄອນຫຼວງ,
ຕ່າງໄດ້ພອມພຽງກັນທັງຝ່າຍຊາຍ ແລະ ຝ່າຍຍິງ ຫນຸ່ມນ້ອຍເຍົາ
ວະຊົນ ລວມທັງພຣະສິງອົງຄະເຈົ້າໃນວັດຕ່າງໆ ໄດ້ອອກເຫຼ່ອເຫ
ແຮງເສຍສະລະເວລາອັນມີຄ່າອຸທິດເງິນທອງເຂົ້າຂອງອຸປະໂພກບໍ
ຣິໂພກເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງໃຫ້ຄຳເນີນສືບມາແລ້ວອຍ.

ດ້ານຕ່າງປະເທດໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນປະເທດໄທ, ພັນເອກ
ທຳ ໄຊຍະສິດເສນາ ໃນນາມເປັນປະທານເຍົາວະພຸດສະມາຄົມ
ແລະ ໃນນາມປະທານກຳມະການກໍ່ສ້າງສິມວັດອື່ນແປງ ໄດ້ໄປພົວ
ພັນຕິດຕໍ່ກັບອົງການພຸດທະສາດສະໜາຂອງປະເທດໄທ ໄດ້ນຳ
ເອົາກອງກະຖິນຈາກບາງກອກ ແລະ ຈາກນະຄອນຊຽງໃໝ່ ມາ
ຫອດຖວາຍທວດອື່ນແປງເປັນເວລາສາມປີຕໍ່ກັນ ນຳລາຍໄດ້ມະຫາ

ສານມາສູ້ວັດ (ປະມານສິລານປາຍກີບ) ອັນໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ການກໍ່ສ້າງ
ສ່ວນສຳຄັນຂອງສິມຄຫຼັງຄາ ແລະ ຜິດານສີຫນ້າສຳເລັດລຸລ່ວງ
ໄປ.

ຖ້າຈະລວມປັດໄຈກະບວນໃຫຍ່ສອງຄັ້ງທຳການ ທຳ ໄຊຍະສິດ
ເສນາ ມີຈິດໃຈເປັນເຈົ້າການຂົນຂວາຍຫາມາສິມກີບທຳກໍ່ສ້າງ ບູ
ລະນະສິມວັດອິນແປງ ກໍຈະເປັນເງິນ :

$6.000.000 + 4.000.000$ ກີບ = $10.000.000$ ກີບ
(ສິບລ້ານກີບ).

ໃນປີ 1985 ສີຫນ້າດ້ານຫຼັງ ແລະປະຕູຫຼັງສຳເລັດທາສີພອກ
ຄຳ.

ໃນປີ 1986 ປະຕູຊາຍຂວາດ້ານຫນ້າສຳເລັດທາສີພອກຄຳ

ໃນປີ 1988 ພອກຄຳພະເຈົ້າໃຫຍ່ ແລະ ພະເຈົ້າອິນທາທິ
ຣາຊ ທາສີແຫນ້ພອມ- ໂດຍແມ່ນຍາພໍ່ບົວຈັນ ຍາແມ່ ອະນິງ ອິນ
ທະວົງ ພ້ອມຄອບຄົວ, ຍາພໍ່ທຳ ຍາແມ່ຈອກມະນີ ໄຊຍະສິດເສ
ນາ ພ້ອມທັງເຖົ້າແກ່ພໍ່ແມ່ຄະຫະບໍດີ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ສັດທາເປັນ
ຜູ້ກຳກັບ ແລະ ອຸທິດເງິນທອງເຂົ້າຂອງຕ່າງໆ ຈົນສຳເລັດເສັດ
ສິນເປັນມະຫາກຸສົນອັນຍິ່ງໃຫຍ່ໄພສານ.

ຫນຶ່ງສິບອະນຸໂມຫະນາບັດ ຫວັດໄດ້ອອກໃຫ້ແກ່ຜູ້ອຸທິດ ຫານ

ວັດຖຸປັດໄຈໃຫ້ແກ່ພຣະເຈົ້າໃຫຍ່ວັດອິນແປງ ຍ່ອມເປັນຫຼັກຖານພິ
ສູດເຖິງຄວາມສັດທາເຊື້ອຖືໃນບໍ່ວອນພູດຫະສາດສະຫນາ ແລະ
ຄວາມສາມັກຄີແນບແຫນ້ນເຖິງຖອງຂອງປະຊາຊົນຊາວພູດ.

ສັງເກດໄດ້ວ່າ ມີການກ່າວຂານກັນໃນສັງຄົມ ທັງໃນວົງພຣະ
ສັງຄານຸເຖຣະ ແລະ ໃນຫມູ່ປະຊາຊົນວ່າ ສິມວັດອິນແປງ ສວຍ
ງາມເປັນນ້ຳເບີຫນຶ່ງຂອງລາວ. ແຕ່ການບູຣະນະສ້າງສາກໍຍັງດຳ
ເນີນຢູ່ບໍ່ໜ້າແລ້ວ, ຄັນແລ້ວເມື່ອໃດຄວາມງາມຍ່ອມຈະຫະວິຍັງຂຶ້ນ
ອີກ.

ປະຈຸບັນເຈດີພະທາດຫຼວງຫນຶ່ງ-ວັດອິນແປງມະຫາວິຫານຫນຶ່ງ
ວັດອົງຕມະຫາວິຫານຫນຶ່ງ ວັດພະແກ້ວຫນຶ່ງ ແລະ ວັດສີສະເກດ
ຫນຶ່ງ ຫາວັດນີ້ໄດ້ຈັດເຂົ້າບັນຊີເປັນວັດຫຼວງຂອງຊາດ ແຕ່ພານມາ
ແລ້ວ. ຖືເປັນປູຍະສະນິຍະສະຖານອັນສັກສິດ ແລະ ມີຄ່າທາງປະ
ຫວັດສາດ ແລະ ເປັນສະຖາປັດຕະຍະກຳບູຮານອັນສວຍສົດ ງົດ
ງາມໃນພູມິພາກນີ້.

ຜູ້ຮັດຈະນາ

ທ. ຫຳ ໄຊຍະສິດເສນາ.

ບົດ ໄຫວ້ພະຣັດຕະນະ ໂຕ

ອິມິນາ ສັກກະເຣນະ ຕັງ ພຸດທັງ ອະພິປູຊະຍາມິ, ອະຣະຫັງ
ສັມມາສັມພຸດໂທ ພະຄະວາ, ພຸດທັງ ພະຄະວັນຕັງ ອະພິວາ
ເທມິ.

- ອິມິນາ ສັກກາເຣນະ ຕັງ ທັມມັງ ອະພິປູຊະຍາມິ,
ສວາກຂາໂຕ ພະຄະວະຕາທັມໂມ ທັມມັງ ນະມັດສາມິ.
- ອິມິນາ ສັກກາເຣນະ ຕັງ ສັງຄັງ ອະພິປູຊະຍາມິ,
ສຸປະຕິປັນໂນ ພະຄະວະໂຕສາວະກະສັງໂຄ ສັງຄັງນາ
ມາມິ.

+ນະໂມ ຕັດສະ ພະຄະວະໂຕ ອະຣະຫະໂຕ ສັມມາສັມ
ພຸດທັດສະ.

(ວ່ານະໂມ 3 ເທື່ອຈົບ)

- +ພຸດທັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- +ທັມມັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- +ສັງຄັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- ທຸຕິຍັມປິ ພຸດທັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- ທຸຕິຍັມປິ ທັມມັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- ທຸຕິຍັມປິ ສັງຄັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- ຕະຕິຍັມປິ ພຸດທັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- ຕະຕິຍັມປິ ທັມມັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,
- ຕະຕິຍັມປິ ສັງຄັງ ສະຣະນັງ ຄັດສາມິ,

- ອິຕິປິໂສ ພະຄະວາ ອະຣະຫັງ ສັມມາສັມພຸດໂທ ວິດ
 ຊາຈະຣະນະສັມປັນໂນ ສຸຄະໂຕ , ໂລກະວິທູ ອະນຸດ
 ຕະໂຣ ປຸຣິສະຫັມມະສາຣະກິ ສັດກາ ເທວະມະນຸດສາ
 ມັງພຸດໂທພະຄະວາຕິ .
- ກາເຍນະ ວາຈາຍະ ວະ ເຈຕະສາ ວາ ,
 ພຸດເທ ກຸກັມມັງ ປະກະຕັງ ມະຍາ ຍັງ ,
 ພຸດໂທ ປະຕິຄັນຫະຕຸ ອັດຈະຍັນຕັງ ,
 ກາລັນຕະເຣ ສັງວະຣິຕຸງວະ ພຸດເທ .
- ສວາກຂາໂຕ ພະຄະວະຕາ ທັມໂມ , ສັນທິດກິໂກ
 ອະກາລິໂກ ເອຫິປັດສິໂກ ໂອປະນະຍິໂກ ປັດຈັດຕັງ
 ເວທິຕັບໂພ ວິນຍູທິຕິ .
- ກາເຍນະ ວາຈາຍະ ວະ ເຈຕະສາ ວາ ,
 ທັມເມ ກຸກັມມັງ ປະກະຕັງ ມະຍາ ຍັງ ,
 ທັມໂມ ປະຕິຄັນຫະຕຸ ອັດຈະຍັນຕັງ ,
 ກາລັນຕະເຣ ສັງວະຣິຕຸງວະ ທັມເມ .
- ສຸປະຕິປັນໂນ ພະຄະວະໂຕ ສາວະກະສັງໂຄ ,
 ອຸຊຸປະຕິປັນໂນ ພະຄະວະໂຕ ສາວະກະສັງໂຄ ,
 ຍາຍະປະຕິປັນໂນ ພະຄະວະໂຕ ສາວະກະສັງໂຄ ,
 ສາມິຈິປະຕິປັນໂນ ພະຄະວະໂຕ ສາວະກະສັງໂຄ ,
 ຍະທິທັງ ຈັດຕາຣິ ປຸຣິສະຍຸຄານິ ອັດກະ ປຸຣິສະປຸກຄະລາ ,
 ເອສະ ພະຄະວະໂຕສາວະກະສັງໂຄ ອາຫຸເນຍໂນ , ປາຫຸ
 ເນຍໂນ ທັກຂິເນຍໂນ ອັນສະຣິກະຣະນິໂຍ , ອະນຸດຕາລັງ
 ປຸນຍັກເຂດຕັງ ໂລກັດສາຕິ .

-ກາເຍນະ ວາຈານະ ວະ ເຈຕະສາ ວາ ,
ສັງເຄ ກຸກັມມັງ ປະກະຕັງ ມະຍາ ຍັງ ,
ສັງໂຄ ປະຕິກຄັນຫະຕຸ ອັດຈະຍັນຕັງ ,
ກາລັນຕະເຣ ສັງວະຣິຕຸງວະ ສັງເຄ .

+ອຸກາສະ ວັນທາມິ ພັນເຕ , ເຈຕິຍັງ ສັບພັງ ສັບພັດ
ກະ ກາເນສຸປະຕິດກິຕັງ , ສາຣິຣິກະທາຕຸມະຫາ ໂພທິງ
ພຸດທະຣູປັງ ສະກະລັງ ສະທາ ວະຈະສາ ມະນະສາ
ເຈວະວັນທາເມເຕ , ຕະກາຄະເຕ ສະຍະເນ ອາສະ
ເນກາເນ ຄະມະເນ ຈາປິ ສັບພະທາ .

+ອຸກາສະ ວັນທາມິ ພັນເຕ , ສັບພັງ ອະປະຣາທັງ
ຂະມະກະ ເມພັນເຕ , ມະຍາກະຕັງ ປຸນຍັງ ສາມິນາ
ອະນຸໂມທິຕັບພັງ , ສາມິນາ ກະຕັງ ປຸນຍັງ ມັຍທັງ ,
ທາຕັບພັງ ສາທຸ ສາທຸ ອະນຸໂມທາມິ .

-ສັກເຄ ກາເມ ຈະ ຣູເປ ຄິຣິສິຂະຣະຕະເຕ ຈັນຕະ
ລິກເຂ ວິມາເນ , ທິເປ ຣັດເກ ຈະ ຄາເມ ຕະຣຸວະ
ນະຄະຫະເນ ເຄຫະວັດກຸມທິ ເຂດເຕ , ພຸມມາ ຈາຍັນ
ຕຸເທວາ ຊະລະກະລະວິສະເມ ຍັກຂະຄັນທັບພະນາຄາ ,
ຕິດກັນຕາ ສັນຕິເກ ຍັງ ມຸນິວະຣະສະຈານັງ ສາທະໂວ
ເມ ສຸນັນຕຸ ,

ທັມມັດສະວະນະກາໂລ ອະຍັມພະທັນຕາ ,
ທັມມັດສະວະນະກາໂລ ອະຍັມພະທັນຕາ ,

ທັມມັດສະວະນະກາໂລ ອະຍັມພະທັນຕາ ,

-ສາທຸ ອຸກາສະ * !

ມະຍັງ ພັນເຕ ວິສຸງ ວິສຸງ ຣັກຂະນັດກາຍະ
ຕິສະຣະເນນະ ສະຫະ ປັນຈະ ສິລານິ ຍາຈາມະ
ທຸຕິຍັມປິ ມະຍັງ ພັນເຕ ວິສຸງ ວິສຸງ ຣັກຂະນັດກາຍະ
ຕິສະຣະເນນະ ສະຫະ ປັນຈະ ສິລານິ ຍາຈາມະ
ຕະຕິຍັມປິ ມະຍັງພັນເຕ ວິສຸງ ວິສຸງ ຣັກຂະນັດກາຍະ
ຕິສະຣະເນນະ ສະຫະ ປັນຈະ ສິລານິ ຍາຈາມະ .

ຄຳອາຣາດທະນາປະຣິຕມຸງຄຸນມິເນັອ ໃນດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

ສາທຸ ອຸກາສະ !

ວິປັດຕິປະຕິພາຫາຍະ   ສັບພະສັມປັດຕິສິດທິຍາ
ສັບພະທຸກຂະວິນາສາຍະ ປະຣິດຕັງ ພຣູກະມັງຄະລັງ .
ວິປັດຕິປະຕິພາຫາຍະ   ສັບພະສັມປັດຕິສິດທິຍາ
ສັບພະພະຍະວິນາສາຍະ ປະຣິດຕັງ ພຣູກະ ມັງຄະລັງ .
ວິປັດຕິປະຕິພາຫາຍາ   ສັບພະສັມປັດຕິສິດທິຍາ
ສັບພະ ໂຣຄະວິນາສາຍະ ປະຣິດຕັງ ພຣູກະມັງຄະລັງ .

ຄຳອາຣາດທະນາເທດທົວ ໄປມິເນັອ ໃນດັ່ງນີ້ :

ພຣົມມາຈະ ໂຣກາ ທິປາຕິສະຫັມປະຕິ ກັດອັນຊະລິ ອັນທິວະລັງ
ອະຍາຈະກະສັນຕິທະ ສັດຕາປຣະຊັກຂະຊາ ຕິກາ ເທເສຕຸ
ທັມມັງ ອະນຸກັມປິມັງ ປະຊັງ .

ຄຳກວາຍທານທົ່ວ ໄປມີເນື້ອໃນດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

ສຸທິນນັ່ງ ວະຕະເມ ທານັ່ງ ອາສາວະຂະຍາວະຫັງ
ນິບພານະ ສັງຄະຕັງ ໂຫຕຸ ທຸຕິຍັມປິ ສຸທິນນັ່ງ ວະຕະເມທາ
ນັ່ງ ອາສາວະຂະຍາວະຫັງ ນິບພານະ ສັງຄະຕັງ ໂຫຕຸ ,
ຕະຕິຍັມປິ ສຸທິນນັ່ງ ວະຕະເມທານັ່ງ ອາສາວະຂະຍາວະຫັງ
ນິບພານະ ສັງຄະຕັງ ໂຫຕຸ .

ພວກຂ້າພະເຈົ້າທັງຫລາຍມີຄວາມເຫລື້ອມໃສຍິນດີໃນ
ທານການ ໃຫ້ຂອງ ເຫລົ່ານີ້ຈິ່ງ ເກິ່ງຄວາມສິ້ນ ໄປແຫ່ງອາສາວະກິ
ເລດ ເຄື່ອງດອງສັນດານ ໃນອານາຄົດຕະການ ເບື້ອງຫນ້າ ;
ນັ້ນເທົ່ານັ້ນ .

ຄຳອຸທິດສ່ວນກຸສິນມີເນື້ອໃນດັ່ງນີ້ :

ສ່ວນບຸນກຸສິນທັງຫລາຍທີ່ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ໄດ້ກະທຳລົງ
ແລ້ວ ດ້ວຍກາຍວາຈາ ແລະ ໃຈ ເປັນຕົ້ນວ່າ ໄດ້ທານ ໄດ້
ຮັກສາສິນ ໄດ້ສະດັບຮັບຟັງ ວັດສາພະທັມມະ ເທສນາ ໄດ້ຈະ
ເຮິນ ເມດຕາ ພາວະນາ ແລະ ໄດ້ທຳ : ໄວຍາວຈະກອນມາ
ແລ້ວນັ້ນ ພວກຂ້ານັ້ນທັງຫລາຍ ຈະຂໍອຸທິດ ໃຫ້ແກ່ສັພສັດທັງ
ຫລາຍ ມີປິດາ ແລະ ມານດາ ສາມີພັນລະຍາ ບຸດຕາ ບຸດຕິ
ຍາດມິດສະຫາຍ ຄຽູອຸປປັດຊາອາຈານ ຕະຫລອດສັບພະສັດທັງ
ຫລາຍ ທຸກກ້ວນຫນ້າເບື້ອງເທິງ ແຕ່ພິຣມມະ ໂລກລົງມາເບື້ອງ
ຕຳ ແຕ່ອະເວຈິຂື້ນມາ ລວງກ້ວາງ ຕະຫລອດອະນັນຕະຈັກກະ

ວານ ເປັນ ຂອບຜູ້ງປະກອບ ດ້ວຍສຳມາທິດກິ ຂໍເຊີນຊວນກັນ
ມາຮັບເອົາສ່ວນບຸນກຸສົນທີ່ພວກຂ້າມ້ອຍທັງຫລາຍ ໄດ້ທຳບຸນອຸທິດ
ໃຫ້ໃນເວລາວັນນີ້ ໃຫ້ເຫມືອນດັ່ງຕົນ ໄດ້ກະທຳເອງ ເທິນກ້າຫາກ
ວ່າບໍ່ຮູ້ ແລະ ມາຮັບບໍ່ໄດ້ຂໍເຊີນເທພເຈົ້າ ເຫລົ່າສະຫວັນທັງ
ຫລາຍ ຂໍຈົ່ງນຳໄປບອກຂ່າວແກ່ສັພສັດທັງຫລາຍ ເຫລົ່ານັ້ນ ໃຫ້
ພາກັນມາຮັບເອົາສ່ວນບຸນກຸສົນໃນເວລາວັນນີ້ ກ້າຜູ້ໃດມີຄວາມ
ທຸກຂໍໃຫ້ພົ້ນຈາກທຸກ ກ້າຜູ້ໃດມີຄວາມ ສຸກແລ້ວຂໍໃຫ້ສຸກຍິ່ງໆຂຶ້ນ
ໄປຈົນເທົ່າ ເຂົ້າສູ່ພຣະນິພານ, ອີກປະການໜຶ່ງ ດ້ວຍອຳນາດ
ບຸນກຸສົນຜົນບຸນນີ້ ຈົ່ງໃຫ້ເປັນອຸປະນິສັຍ ປັດຈັຍໃຫ້ພວກຂ້າມ້ອຍ
ທັງຫລາຍນີ້ ໄດ້ບັນລຸພະນິພານກ້າແມ່ນການຈຳເປັນ ຍັງບໍ່
ໄດ້ ເກິ່ງແລ້ວກ້າຫາກວຽນວາຍຕາຍເກີດ ຢູ່ໃນຊາດພົບໃດໆກໍ
ດີ ຂໍໃຫ້ ພວກຂ້າມ້ອຍທັງຫລາຍນີ້ ໄດ້ພົ້ນຈາກສັພະທຸກທັງປວງ
ຂຶ້ນຊື່ວ່າຄວາມເຂັ້ມໃຈ ໄຮ້ຊັບອັບປັນຍາເຫມືອນດັ່ງຊາດນີ້ ຂໍຢ່າ
ໄດ້ມີເລີຍ ຂໍໃຫ້ພວກຫມູ່ຂ້າມ້ອຍທັງຫລາຍນີ້ ໄດ້ປຣາສະຈາກ
ໃຈທີ່ເປັນອາກຸສົນນັ້ນດ້ວຍເທິນ .

ຄາກາ ໄຫວ້ພະເຈົ້າ ໄຫຍ່ອິນແປງຊຶ່ງມີບົດຄວາມດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

ມັກຄັງ ຄັດສາມິ,
ພະລັງ ຄັດສາມິ.
(ວ່າ 3 ເທື່ອຈົບ)

ວິທີການ ໃຊ້ຄາກາ :

ເປັນຄາກາປ້ອງກັນຕົວ ໃນຍາມເດີນທາງ ໄປທາງ ໄກ ,
ຈະເປັນການເດີນ ທາງດ້ວຍເຮືອ , ການເດີນທາງດ້ວຍລົດ ,
ເດີນທາງເຂົ້າໄປໃນປ່າທູລະກັນດານ ຫລື ຈະເດີນທາງໄປໄກ
ຫລື ໃກ້ ໃຫ້ພາວະນາເລື້ອຍໆ ກ່ອນການອອກເດີນທາງຈະດີ
ຫນັກແລ .

ນອກຈາກນີ້ແລ້ວກ້າຫາກຫນັກພາວະນາທຸກເຊົ້າຄຳກໍຈະມີ
ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງໃນຊີວິດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການຄ້າຂາຍ ,
ການປະຕິບັດຫນ້າທີ່ວຽກງານຕ່າງໆກໍດີ ຫນັກແລ .

ຄະຕິພົດ :

ຜູ້ຫລຸດພິນຈາກກິເຣສ ເພາະເຫດພະວັນນາ
ຜູ້ມີວິຊາເພາະການສຶກສາ
ຜູ້ມີບຸນວາສນາເພາະສ້າງບຸນກຸສິນ
ຜູ້ເກີດມາເປັນຄົນເພາະຮັກສາສິນ 5 .

ເຕືອນຕົນ

ໃຜຢາກສຸກໃຫ້ມີຄວາມສາມັກຄີ
ໃຜຢາກມີ ໃຫ້ຊ່ວຍເຫລືອກັນ
ໃຜຢາກຂຶ້ນສວັນໃຫ້ສ້າງບຸນກຸສິນ
ໃຜຢາກເກີດເປັນຄົນໃຫ້ຮັກສາສິນ 5 .

ລາຍຊື່ຜູ້ຮ່ວມບໍລິຈາກ ຄ່າພິມປຶ້ມປະຫວັດວັດອິນແປງ

1. ພະອາຈານ ກ້າວພຸດທະວົງ	20.000	ກີບ
2. ພະອາຈານ ສົມພອນ ພິມມະຫາໄຊ	5.000	ກີບ
3. ພະອາຈານ ເຫວດ ມາເສໂນ	20.000	ກີບ
4. ພະອາຈານ ຄຳມາ ປັນຍາວິຈິດ	10.000	ກີບ
5. ພະອາຈານ ຈັນດີ ອິນທິຣາດ	50.000	ກີບ
6. ບາພໍ່ບົວຈັນ ແລະ ບາແມ່ອາມິງ ອິນທະວົງ	100.000	ກີບ
7. ທ່ານ ປຣະຊາ ບໍລິການ ນ.ສຸພາບ	100.000	ກີບ
8. ບາພໍ່ ພັນເຫງົາ ສີວັດທະນາ	50.000	ກີບ
9. ບາແມ່ ຄຳຜົງ ສຸວັນນະວົງ	50.000	ກີບ
10. ບາແມ່ ທາ ປະກັມມະວົງ	50.000	ກີບ
11. ບາແມ່ ກິມອອງ ພິລາພັນເດດ	10.000	ກີບ
12. ບາແມ່ ຄຳພຸກ ຈັນທະປັນຍາ	10.000	ກີບ
13. ບາແມ່ ວຽງ ພ້ອມຄອບຄົວ	10.000	ກີບ
14. ບາແມ່ ວາລິນ ຄຳວົງສາ	10.000	ກີບ
15. ນາງ ພອນສະຫວັນ ວົງພະນະຄອນ	15.000	ກີບ
16. ນາງ ພິນນະພາ ໄຊຍະສິດເສນາ	10.000	ກີບ
17. ຄອບຄົວທ່ານ ບຸນຍັງ ອິນທະຊຸມ	10.000	ກີບ
18. ຄອບຄົວທ່ານ ບຸນຊູ ອິນທະຊຸມ	5.000	ກີບ
19. ນາງ ວົງເດືອນ ຈັນທະປັນຍາ	10.000	ກີບ
20. ນາງ ວົງທິບ ສີຫາຈັກ	10.000	ກີບ

21.ທ້າວ ວົງເພັດ ສຸວັນນະວົງ	10.000 ກີບ
22.ນາງ ວົງຄຳ ໄດຍາ	10.000 ກີບ
23.ນາງ ວົງແກ້ວ ສຸວັນນະວົງ	10.000 ກີບ
24.ທ້າວ ວົງໄຊ ສຸວັນນະວົງ	10.000 ກີບ
25.ທ້າວ ວົງສອນ ສຸວັນນະວົງ	10.000 ກີບ
26.ນາງ ລິ້ອ້ລານ ພ້ອມຄອບຄົວ	5.000 ກີບ
27.ຍາແມ່ ບຸນນ້ອມ ພ້ອມຄອບຄົວ	6.000 ກີບ
28.ຍາແມ່ຕູ້ໄຫຍ່ ລັບພູນ ຄຳວົງສາ	2.000 ກີບ
29.ຍາແມ່ ອຳພອນ ຄຳວົງສາ	5.000 ກີບ
30.ແມ່ຕູ້ ບົວສີ	2.500 ກີບ
31.ນາງ ແກ້ວພິມພອນ ພ້ອມຄອບຄົວ	6.000 ກີບ
32.ຍາແມ່ ຈັນພອນ	1.000 ກີບ
33.ຍາແມ່ ປຣຸ່ມ ບໍລິຫານ	2.000 ກີບ
34.ນາງ ອ່ອນສາ ບໍລິຫານ	1.000 ກີບ
35.ແມ່ຕູ້ ຄຳ	500 ກີບ
36.ທ່ານ ລັບພູນ ຄຳວົງສາ	6.000 ກີບ
37.ຍາແມ່ ພູຄຳ ຈັນທະສຸກ	2.000 ກີບ
38.ຍາພໍ່ ທອງສິງ ແລະ ຍາແມ່ ທ່ອນຈັນ ສີພາບມີໄຊ	10.000 ກີບ
39.ທ. ໄຊມົງຄົນ ແລະ ນາງ ວິລະວັນ ໄຊຍະສິດເສນາ	10.000 ກີບ
40.ທ. ອິລະພິມ ອິນທະວົງ ພ້ອມຄອບຄົວ	10.000 ກີບ
41.ນາງ ບັງອອນ ອິນທະວົງ	10.000 ກີບ

42.ນາງ ວັນນິ ແລະ ທ້າວ ແປງ ສູນດາຣາ	5.000 ກີບ
43.ນາງ ຈັນຫອມ ແລະ ທ້າວ ວິໄນ ອິນທະວົງ	50.000 ກີບ
44.ຄອບຄົວ ທ່ານຄຳເຜີຍ ແລະ ນາງ ຄຳເຮືອງ	50.000 ກີບ
45.ພະແສນເງິນ ບຸດດາລາ	5.000 ກີບ
46. ທ່ານ ອຸ່ນ ແລະ ນາງນ້ອຍ ຮ້ານຂາຍຄຳຕະຫລາດເຊົ້າ	50,000 ກີບ
47. ຍາແນ່ ອຳພອນ ທ້າວ ຈັມເພັງ	5,000 ກີບ
48. ນາງ ຈັມທະລີ ລາວັນ ຈາກການາດາ	1,000 ກີບ
49. ທ່ານ ທຳ ແລະ ຍາແນ່ ຈອກມະນີ	100.000 ກີບ
50. ທ່ານ ນົງ ອິນທະວົງ	100.000 ກີບ
51. ນາງ ສົມພິດ ອິນທະລັງສີ	1,000 ກີບ
52. ນາງ ທິດາວອນ ພຸດທິວົງສັກ	1,000 ກີບ

FOREWORD

Chanthaboury Srisatanakhanahut (the Capital City of the King of Naga); Vientiane Lan Xang (the Capital City that is as mighty, powerful, strong, sturdy as a million elephants) or (a Capital City that has a million war elephants).

These two name of the Capital City are likely to profoundly impress deeply important meanings upon the hearts of those Lao who are national-minded and who always have an unforgetful national conscience.

These two names are likely to persuade them to reminisce of the glorious past of the Lao Nation, undoubtedly grandly influential and powerful in this Region.

But the turns of events in human societies developed both for the better and for the worse, both in the cruel, barbaric, extremely inhuman directions and in the tender-loving, amiable, wholeheartedly adorable directions--both within the same family, consanguinity and amongst different families and neighboring nations... .

Innumerable times of such turns of events caused Laos enormous losses, suffering, extremely bitter pains and torture.

At present, Laos is possessing a territory of only 250,000 square kilometers, having a population of only 4,700,000, becoming a pitifully underdeveloped tiny nation.

Even the documents and evidences that are the heritage of its History, Literature, Culture and Civilization (that reflect the Glory of Laos of the Good Old Days) were almost all destroyed and are not enough for the reproductive researches and studies of the essentials of Lao civilization.

The birth of this booklet might help us reminisce and recollect and obtain some old historical evidences to serve as a documentation for those who are interested in reading it for the benefit of their own studies, researches, analyses, comparisons and in making further records that will be a heritage for those patriotic Lao who remain unforgetfully national-mindedly conscious so that the latter will find and use them to increase their knowledge of the meaningful essentials of the Good Old Days.

It is hoped, therefore, that this booklet will be of considerable use to readers.

At the close of this foreword, let me hereby thank the translator and reviser, Khodpheth Inthavong na Nongkhai, who devoted his time and intellectual labour to translating the booklet into English for the interest of those who know English but not the Lao language.

Vientiane, 5 May 1989.
Mr.Tham Sayasithséna

THE PUBLISHER'S STATEMENT

This printed matter is first and sole Account relating to the Stories of Vat Inpèng, of Vat Inpèng Main Buddha Statue, of Inthathiraj Buddha Statue; and also involving those of PhraBang Statue, of Vat Ongtu Main Buddha Statue--the uniquely paragonal Buddha Statues of the Lao Nation.

Historically and chronologically, this Printed matter mentions Kings Fa-Ngum and Saysettha the Great....the two famed Kings of the Royal Family of the Lan Xang Kingdom.

It is obvious that the Matter presents several additional important basic evidences relating to Buddhism (an entrance of Buddhism into Laos) and concerning archaeology and royal family chronicle of Laos that ought to be publicized substantially for the knowledgeable reading and perusal by those who are interested and those researchers of the future.

Additionally, the author has sought ways to have the Matter translated into English in order to provide English spoken with understandable reading and perusal. That will excellently serve as an opening of extensive opportunity for the information popularization and as a prevention of these tiny bits of information, that are orally told and retold, from disappearing and oblivion.

Hoping that this Printed Matter will be considerably useful to readers.

Date.....199...

The publication sponsorship
Of a group of publication fees donators.
(Whose names are in the Appendix)

INPENG TEMPLE

Buddhism has existed for 2532 years. The Inpeng Temple is one of the temples built for the spiritual, intellectual interests of human societies and for serving as a sacred shrine where monks and novices learn and then follow the Buddhist Dharma in order to perpetuate Buddhism. For certain the Inpeng Temple was erected after the advent of Buddhism; but no evidence has yet been found as to the question "When, in which year?" What can be done is only to approximate, relate and refer to certain important events pertaining to Buddhism, and to the written History of the Lao Nation.

One of the events is like this: After the Death of Buddha, His Ashes were distributed to and enshrined in numerous towns, cities, nagaras of the Sub-Continent. Here only Vientiane will be referred to, (then it was not named Vientiane and not yet a capital city). When one of the Enlightened One's Arahamtra Disciples was carrying the Ashes from the Sub-continent, he had been making wishes for the right location to monumentalise Them. Upon his arrival at this right place, he had a stupa built over Them. Later on the public masses, who had pilgrimmed to worship, and pay homage to the Stupa, established residences here and formed a town called Vientiane. (During the reign of King Saysetha the Great the town was made the Capital City of the Kingdom of Laos).

Records in the studies of Buddhism state that the Ashes that were brought to the Capital City of Vientiane arrived at the destined site in the year 236 of Buddhist Era--307 years before Christ.

Since then Buddhism has been extending farther and farther to all points of the compass in this region. Temples, pagodas, monasteries and Buddhist shrines have been consequently erected. The Inpeng temple also might have been established thereafter, i. e. after the year 236 B.E. The exact year is not yet clarified for certain.

An important even in the histories of the Lao Nation that ought to be mentioned here is therein of king Fa-Ngum the Great, who introduced Buddhism from Cambodia or Kampuchea to Laos. After he had led an army, equipped as an aid by his father-in-law who was a king of Angkor Thom Cambodia, marched it in to defeat the townships and cities within the Lao territories which had then been disunited, and successfully done the solid territorial reunification, he sent his mandarins and men of belles-lettres to make studies and researches on Buddhism in Phnom Penh, or ANGKORTHOM then, and then to bring in Buddhism to serve as a serene Salvation for the Happiness of the Lao peoples all over the country; (on the other route, Buddhism entered Laos Via Burma); in total there were two entrance routes.

Moreover, in order to have for keep in the Lao capital city a paragonal palladium of Buddhism, he asked for a solid gold Buddha statue, Prabang, and which was the State Mascot of the Khmer monarchy, for worship within Laos. The father-in-law granted as the son-in-law had requested.

Here, let us observe a little hint: Looking back on the real basic bonds that have bound the relationships so intimate among the brotherly and sisterly Lao and Kampuchean peoples that they belong to

the same Family and that there has never been a single conflict and dissidence among them; The bonds are due to king Fa-Ngum the Great who had, by chance, happened to become a son-in-law of a Kampuchean King.

Upon the arrival of Phrabang in Vientiane (Muong Vieng Kham then), he erected a magnificent Phrabang Niche-Shed in the Inpeng Temple and invited the presence of Phrabang there. Later on the ancient elders of the town coined up new expressions for use: " PhraKèo Niche-Shed; Phrabang Niche-Shed " -- the first for PhraKèo, the latter for Phrabang. Nowadays, the said Phrabang Niche-Shed is renamed "The Tripitaka Shed", situated beside the Congregation Hall of the Inpeng Temple, alongside Setthathirath Road. The name has been changed to Tripitaka Shed because there was and is no more Phrabang therein. The Phrabang has been permanently installed in Luang Phrabang since 2019 B.E. The former Phrabang shed has been used as a place for keeping The Buddhist Scripture called " The Tripitaka" which contains 84,000 Dharmic Chapters. Thus the Phrabang shed has been locally renamed " The Ti Shed " until today. The word " Ti " is a local shortened form of the word "Tipitaka", pronounced [tai].

Phrabang Chronicles state that Maha Pasmanta Thera (Kampuchean) and the royal diplomatic corps invited Phrabang and the Tipitaka Scripture to the Town of Vieng Kham. Upon the arrival there, a majestic celebration was performed at Don Chanh (Chanh Island) for three days and nights before the procession into the Town of Vieng Kham. (Afterward, Vieng Kham was renamed Vientiane. See further explanation on the period when king Setthathirath moved The Capital City to Vientiane). On the occasion of inviting Phrabang up to the town of

Sisattanakkhanahut (then was not called the city of Luang Phrabang), there happened a miracle that men could not lift up the Phrabang Statue. Formerly 8 men used to carry it; now they recruited twelve men, sixteen men, eighteen men: still they were unable to lift the Statue. Some chronicles state that king Sayachakkaphat (1981-2023 B.E.) invited Phrabang onto a boat and had his men pole it upstream. At Keng Chanh (Rapids of Chanh) the boat sank; the Phrabang Statue disappeared and then miraculously reappeared at the Town of Vieng Kham. The sages, the master astrologers concluded that Phrabang had not wanted to go, but wanted to stay in Vieng Kham. That's why The Phrabang Shed was reconstructed at the Inpeng Temple.

These chapters of historical details are mentioned here merely to prove that the Inpeng Temple had been erected before the reign of king Fa-Ngum, beginning in 1896 B.E.(1353 A.D.) and ended in 1916 B.E.(1375 A.D.): the reign which lasted 20 years. That means The Inpeng Temple had existed between the year 236 B.E. and the year 1896 B.E.-- that is before the reign of king Fa-Ngum The Great. What's the exact year? The evidence hasn't yet been found.

THE MAIN BUDDHA STATUE OF THE INPENG TEMPLE CONGREGATION HALL: MIRACULOUS POWERS

This section will narrate the erection of The Main Buddha Statue of the Temple. In the immemorable past and here, at the neighbourhood where people call Inpeng Quarter, people came to reside and settled down and

co-existed in ever-increasing numbers and made it a community of prosperity and wealth. Of course, where there is a community there consequently arises the problems of human societies. Here only the problem of the needs of spiritual, intellectual alimentation, one of which is a religious belief that brings about contentment, gladness together with knowledge, glories and enlightenment that clear a route to serve as an ideal viewpoint, as a directive for the way of life that is correct, righteous and another thousand adjectives will be mentioned. All those in total serve as a spiritual, intellectual nutriment to nourish the animation, the spirituality, the intellectuality and the organism of Man, making it meaningful, hopeful and vigorous enough to service human society as a whole, and to serve his own self, too.

The Lao spiritual nutrients are mostly derived from Buddhism. The Lao then believe in and worship it, maintaining that it be directive codes. So, that leads to the existence of a meeting centre for religious Service where they can get virtues from Buddhism. That centre is a temple, pagoda, monastery, church or simply a Wat. The majesty, the magnificence, the delicacy of a Wat's buildings are dependent upon the force of faith of the constructors, upon the wealth force of the patrons who give out support and dedicate charities.

The Congregation Hall Building of Inpeng Temple is a proof of the above mentioned point. Its magnificence surpasses those of other Wats in the City. Its terrace, its columns are sturdy, made of laterite. Its architectural arts invite faith.

So far so good. Then the skillful sculptors, masons began to create the Main Buddha Statue on a proportionally well-shaped, nicely-smoothed altar of a height proper to seat it.

The creation went on with neatness and industriousness: they were doing the shoulders and the chest at the base of the neck when all of them took rest for it would soon be nocturnal, late afternoon when the Sun was to set.

Here at this paragraph, let the compiler write after the handed-down story told by our ancestors and retold generation after generation, so that that story wouldn't perish from our memories. In particular, the creation of the Main Buddha Statue in the next, following stage was like a miraculous, dramatic, fairy tale as follows:

At sundown on the very day, there appeared, three white clad holy men entering the Village. It was unknown where they were from; the Village elders paid them homage and welcome. One of them raised a question: " We hear a news, rumour that you laymen have faith in the construction of a Main Buddha Statue; let's also say our utmost Amen; but that's not wholeheartedly all; sincerely we want to work as masons, and sculptors helping to create this Statue to completion; are you laymen and laywomen pleased to let us participate in this great, virtuous activity? " The laypeople were stupefied, stunned, aghast; they all murmured and whispered, because they didn't expect such an undreamt-of event. Finally, the elders did answer in unison: "Pleased! Pleased we are wholeheartedly ! May you three

white-clad holy men not fail, to take part in this virtuous activity".

At sunup of the following day immediately after the morning mess and prayers, the three white-clad holy men set out to create the Buddha Statue; they connected the neck, shaped the countenance, put on the earlobes, put on the scalp, elaborated the crowning headpiece, respectively, and gave their finishing touches to perfection within three daytimes, the elders and villagers gasped, in amazement, delighted, and rapturously lauded so that they finally became wordless. There was no spot to find fault with. On the contrary, they just enjoyed and admired it. Some said: Lo! Look at his countenance and eyes! Oh! What a serene handsomeness! The face is equanimously smiling: the face tells virtuous almightiness. A contented face doesn't scowl at children but adores them. A patriotic face. An amiable face tells kindness, generosity, hospitality, equanimity, as if he's already attained Nirvana. If you stand just right in front of him you won't see the earlobes but the lower lobetips; that's surprising.

To look at him and admire him gives special satisfaction to the soul as if one's staying under certain shady shelter and almightiness that protect one within the cool of sensuous happiness....., one's all excited throughout one's physical and mental body.

Both the white-clad holy men, creators, and every elderly person, all were smiling, admired it, and wholeheartedly delighted that they had performed the virtuous activity together.

On the fourth day, all three white-clothed hermits said farewell and trod southeastward. Arriving at a pond, the white-clads turned round and addressed themselves to the elders and the crowd of seers-off telling them to return home. "To accompany us here is all right." Nobody turned back but kept his eyes fixed on the treading hermits. Before long the hermits jumped skyward out of sight and turned into fluffs of clouds drifting and floating heavenward and then disappeared.

The elders and the crowd who had seen the incident with their own eyes went down on their knees immediately and kowtowed. And their amazement multiplied.

Since then, this erected Wat has been named: "Wat Inpeng" (the India, the Brahma, the devas or devati descended, came down to create and gave it finishing touches), becoming a holy, sacred, and reverend temple. It has always been a temple where the citizens turn to as a shelter or refuge for their souls.

The pond where the three white-clad men sprang skyward out of sight since then has been called "Bung Pha Yorng". More than ten hundred years have gone by and the word Pha Yorng was garbled into "Kha Yorng". Thus the pond, "Bung Kha Yorng" until today. (The pond that's located 2 kilometers west of Vientiane along the Tha Dua Road. The Village on the bank of the Pond also has been named Ban Bung Kha Yorng).

WAT INPENG IN CONNECTION WITH HISTORIES OF THE LAO NATION

During the days when King Sethathirath reigned from 2091-2114 B.E., he moved the capital City to Vientiane in 2103 B.E.

Before those days the Lao Capital City had been at Luang Prabang which had been called " Muong Xieng Thong" and " Muong Sisatanakhanahut," respectively. Then came the reign of Phaya La Sene Tai, in 2019 B.E. he came down to invite Pra Bang to go northwards by land route and enshrined it at Wat Manorom (Wat Mano Xieng Kang). Came then the year 2039 B.E. and Chao Vichunnaraj was enthroned, he invited Pra Bang from Wat Manorom and kept it at the Royal Temple of Wat Vichoon that was newly constructed in 2056 B.E. The former Town Xieng Thong of the Past then has changed its name into Luang Prabang City since then, for it was the Capital City and Prabang has been seated there to serve as a palladium of the city.

As for Vientiane, it was formerly name Vieng Kham. According to the Pra Bang chronicles, when King Setthathirath reign came, the Capital City was moved from Luang Prabang to Muong Vieng Kham, then named Chanthaboury Sisatanakhanahut. Some chronicles called it Chanthaboury Sy Uay Luay. Many seasons and years have gone by and the name of the old Capital City has been altered to the Capital City of Vientiane. The name is both a shortening and a recombination. Vieng was taken from

Vieng Kham, Chan (or in French TIANE) was taken from Chanthaboury Sisatanakhanahut; recombined, they formed a new word VIENG CHAN or VIENTIANE (French orthography).

This is easier to read, pleasing to the ears always up-to-date and has a heartfelt appreciative significance.

Now let's begin the ingress into the stories of Wat Inpeng that are related to another epoch of the Histories. Wat Inpeng originally has existed long, long before the days of king Fa Ngum the Great and the Dominion of King Sayasettha the Great.

It's already well-known that King Sayasettha the Great was a very vigorously devout and pious monarch, a famous keen and sharp architect. He designed and built the That Luang Stupa, and an innumerable number of Wats, molded an uncountable amount of sacred Buddha statues. Among them, let's take the Main Statue of the Congregation Hall of Wat Ong-Tue for a brief narration, because it is concerned with the epoch of histories of the Lao Nation, in which some Burmese intervened into our Fatherland.

What's to be mentioned on the following paragraphs has been recorded in written form in a Burmese book entitled "Slaked-Limed Necks". It's a book on a period of Burmese histories kept in the National Library in Rangoon.

King Sayasettha ordered an altar pavilion erected in Wat Inpeng in order to make a preparation for the molding of a main bronze Buddha statue (the present Main Statue of Wat Ong-Tue). While the technicians, artists

and the scholars were finishing the preparations of shaping the wax statue, making a mold, setting fire to the furnace for smelting metals, the Burmese Army sneaked in through the jungles and surrounded the Capital City of Vientiane on all sides and sent a diplomatic mission with a message to the Court of King Sayasettha the Great at the ceremonial pavilion in Wat Inpeng. The message was an ultimatum to the King of Laos, the main content of which reads: " 1. Be prepared to make war with Us. We are here surrounding Vientiane on all sides. 2. Surrender and let Laos be a dependency of Burma. Choose one alternative."

Upon the reception of the letter, King Sayasetthathiraj was flabbergasted for a while because it was an unexpected event. Then he carried the message to the Palace, met with his queen, had a discussion with her; got a bright wisdom, then came back to the altar pavilion and gave an answer to the Burmese diplomats: "We are going to perform a great virtuous act in Buddhism, i.e., to mould and cast a main Buddha Statue with bronze weighing one tue (one thousand million). We have already prepared the furnace, the cast and the incenses. It's not yet time to make war; it's time to perform an enormously virtuous act. We then invite you to participate in this performance of a virtuous act with us, too".

The Burmese diplomats got the answer, and returned to report to the Chief of the Burmese Army who permitted three diplomats to participate according to the Lao invitation.

It was time to pour the molten bronze into the molds; King Sayasettha with his bare hands lifted the molten bronze pot, which was bright red and cast it into

three molds. Then he invited the Burmese diplomats to participate in the ceremony in the same way; right away the latter refused--with amazement and fear--because they couldn't do that, the fire might burn their hands, they only kowtowed with their hands to King Sayasettha asking him to cast the molten bronze and finish the creation.

When the casting of the bronze was done, the Burmese diplomats returned and reported the event to their Army Chief in detail. That made him flabbergasted, frightened and feared the miraculous mightiness of the King, and that made the Burmese felt doubtful if they would attack Vientiane.

At sundown the very day, the Burmese men and officers went to bed on time, the King with his officers and his Right and Left Bodyguards and the powerful servants of the court went out to visit the Burmese Army that spent the night resting outside the Vientiane suburbs. He cast spells to lull the Burmese soldiers to a deep, sound sleep and become unconscious. His bodyguards found a nice opportunity to slaughter the enemies easily, unsheathed their swords preparing to behead to their hearts' desire. The King commanded them absolutely not to, for that might bring about the deterioration of Lao prestige and be immoral in warfare.

Those days people liked to use spells, because they were apparently quickly visible and satisfied--nowadays they are called psychic energy or power which arises from practice, drills in accordance with the procedures and the plans that lead to the success of applying the psychic might that can perform astonishing miracles.

He, the King, ordered then to get slaked lime to mix with water making it white and to paint on the throats of 7-8 Burmese officers. Then he led the procession retreating back to the Capital.

Awakened in the morning, the Burmese men got up from their sleep, seeing the white neck of their Army Chief, whispered and laughed at something as it were a funny joke. The Chief felt angry, asked what they were laughing at. The answer was: seemed you powdered yourself so early? They asked each other and saw that their fellow officers' necks, about eight of them, were also white. They thought that their fellows had made fun out of them: they burst out scolding and cursing. The answers were that nobody had done it. Ah, why then were the neck whitened? They discussed it for a little while and a voice informed: Last night King Setthathirath came into this camp (the Lao spies had left him behind to give the information). They were frightened, amazed and raised questions. "The Slaked Limed Necks" had become a riddle that could not be solved. The guesses multiplied. An elderly officer made himself heard: King Sayasettha dared to enter our camp. Moreover, he could have painted our throats with slaked lime! Why didn't he behead us?

Finally, knowing all of the facts, the Burmese were surprised, and wondered and worshipped the spirit of the Lao King. Then they appointed an ambassador and sent him in to pay their homage to the King and find out the facts from himself.

Having found out all of them, the Burmese Chief who was of the royal blood himself decide to come in and pay his appreciative respects to the King and request a friendly relationship with Laos.

During their easy conversations, the Burmese Prince learned that the activities and the behaviours of King Sayasettha had been motivated and directed by his Queen's thoughtful wisdom.

The Burmese Royalty grew more and more belief in and a millionfold respect for her. This had been to the extent that he requested a permission to fetch mountain stones to build a memorial for her (the Queen's sculpture made of mountain stone is still at the back of the Wat Inpeng Congregation Hall, leaning against its wall); the rest of those mountain stones were carved into two lions standing guard at the front passageway of the Building; and two slices of the stone can be seen lying in front of the Congregation Building until today.

It was an epoch in which the Lao of both sexes were wise and witty to miraculously turn their enemies into friends. As for the Main Ong-Tue Buddha Statue, when the casting, moulding and the final polishing had been done satisfactorily to perfection, King Saysetthathiraj installed it at the spot under the roof of a congregation hall built anew to house it; and the newly erected Wat was called Wat Ong-Tue.

It is evident that Wat Inpeng had been connected to the histories of the Lao Nation in two epochs. The first one was in the days of King Fa Ngum the Great, 1896 B.E., when he took Pra Bang from Kampuchea to Wat Inpeng, whereas the Wat itself had been existing long time ago--possibly several hundred or over one thousand years, if we are to date back to the time when Buddha's Ashes had been brought to be enshrined at That Luang in 236 B.E. It was a long time of 1660 years, during which

Wat Inpeng might have been erected on any year; the evidence of which has not yet been found.

The second epoch was in the days of King Sayasettha the Great, B.E. 2104, when the Ong-Tue Main Buddha Statue was ceremoniously cast at Wat Inpeng. That was 250 years after the Reign of King Fa Ngum; and the Burmese Royalty created a memorial sculpture from the mountain stone for the Queen of Laos at Wat Inpeng that serves as an evident proof.

Therefore, Wat Inpeng or the Inpeng Temple has been an ancient temple existing simultaneously with the Town of Vientiane for more than a thousand years; it is an important monastery connected with the histories of the Lao Nation--a temple that's a memorial of national glorious past, a sacred and holy Wat that really should be humbly respected, worshipped, enshrined, should be conserved and preserved to be as glorious as it deserves the merit of our pride, of our peaceful refuge so that it remain the perpetually invaluable treasure of our Nation on and on and on ad infinitum.

THE MIRACLES OF THE INTHATHIRAJ AND THE MAIN STATUE DURING THE HO WAR DAYS.

Our ancestors, forefathers generation after generation told and retold: When the Ho pirates returned to loot, plunder, pillage and to massacre, slaughter the people in Vientiane City, they used picks, pickaxes, mattocks to pierce and making holes on the alter of the

Wat Inpeng Main Buddha Statue and on its back. Abruptly, more than ten pirates got giddy and vomited air from their stomachs and straggled away from the Congregation Hall like mad as if they were swimming away. When they reached the Wat fence poles, they all became unbearably vertiginous and fainted and dropped dead.

THE DAYS BEFORE THE 1960 KONG LE COUP D'ETAT.

The Intha Buddha Statue, enshrined at the back end of the arched altarpiece of the Congregation Building performed a miracle, perspiring and till sweet dripped. The people, Lao and foreign such as Chinese and Vietnamese, wiped and dipped the perspiration with cotton wads or white cloth and kept the materials in their household altars for their worship. Two months later, the Kong Le Coup d'Etat took place; the national situations were all in turmoil everywhere; the people suffered hardships and death in the battles of weapons; several mortar and artillery shells stuck on Wat Inpeng compound, but did not detonate, there was no danger; but when they landed on and hit the people's homes, they exploded causing fires, for examples, the houses that belonged to Grammy (Mae Tou) Bao and Granny (Mae Tou) Tong,....., were afire after the blasts of the shells.

THE RECONSTRUCTION OF WAT INPENG

The amelioration and reconstruction of the Main Buddha Statue and Congregation Building has been going on continuously, continually accordingly to the funds and the construction materials forces available, controlled unremittingly and continuously by several responsible committees.

Here, we shall mention only the reconstructions of the latter years beginning in the first half of 1965 till now: During the days of 1966, one of the committeemen Colonel Patron Tham Sayasithsena, the Secretary-General of the (then) Lao Ministry of National Defence, took his progressive courage to create a plan of an entire reconstruction of the Congregation Hall, in a style of modern architecture, with re-enforced concrete so that it would be solid, and permanent once and for all and that there would be no more alteration: that is to say, to heighten the pillars, to heighten the walls accordingly, to lay re-enforced concrete for the ceiling, to delicately design a new style for the roofs, to restyle altogether the seat of the Main Buddha Image and the windows and the doors,.....

At this point, a record of the approximate cost the constructions & reconstructions of this gloriously colourful and sophisticated historical architectural structure ought to be made as follows:

In 1965 the Wat Inpeng Congregation Building Constructions and Reconstructions Committee that included some engineer(s) of the Ministry of Public Works did in advance estimate that the cost of the Wat

Inpeng Congregation Building constructions & Reconstructions after the new plan would be approximately 50,000,000 Kips (fifty million kips).

Only the new plan drafting cost alone, if it is reckoned in conformity with the world business rate of 12% for the estimated total cost of 50,000,000 Kips, would be 6,000,000 Kips (six million Kips). If an architect drew it, it would be 6,000,000 kips of the hiring expenditure.

But this design after supramodern or supraprogressive idea has been the responsibility of Mr.Tham Sayasithséna. That includes following up, controlling and inspecting the constructions so that they would be done in accordance to the design, altogether with giving the ideas for the magnificent details and the colourfully exotic artistry and decorations: These also were all the responsibilities of Mr.Tham Sayasithséna. Therefore, there were no hiring at all. Yet it is calculated that this sum of 6,000,000 kips was naturally the work resulting from the fact that Mr.Tham Sayasithséna has exerted his efforts, his creativity, his knowledge of successful construction and his intellectuality which are considered a precious intellectual value, an immaterial charity which Mr.Tham Sayasithséna has yet wholeheartedly and dedicatedly contributed to the charity funds.

Serving as the organs of the reconstructions controls in conformity with the designs were Pra Achan Vandy within the Temple and without the elder parishioners of Inpeng and of other Villages altogether with the townsmen both Lao and foreign of the city of Vientiane. All of them, both men and women of all age

groups children included, together with the monks and novices of different temples have been wholeheartedly donating their valuable energy, time, money and materials for the reconstructions.

Speaking of foreign countries, especially Thailand, Patron colonel Tham Sayasithséna, in the name of the President of the Young Buddhist Association cum Chairman of the Wat Inpeng Congregation Hall Construction, has met with the Buddhist organization of Thailand, and brought Kathin gifts from Bangkok and from Chiang Mai to offer at this Wat thrice, they made a great amount (more than four million kips, approximately) that helped the fulfillments of the construction of the important parts of the Hall, namely, the roofs and the ceiling.

To sum up two main fundings which Mr. Tham Sayasithséna has mindfully acted as the headman in raising for the contributions to the constructions and reconstructions of Wat Inpeng's Main MEETING HALL Building or Congregation building, they would amount to a total of $6,000,000 + 4,000,000 = 10,000,000$ kips (ten million kips).

In 1985 the back facade of the roof and the back door were completed and gilded.

In 1986 the front left and right doors were done with gilt.

In 1988 the complete, great virtuous charity of gilding the Main Buddha Statue and the Inthathiraj Buddha Statue and the painting of the seats were taken care of and donated for by Patron Bouachanh and Matron Anong Inthavong and their family, Patron Tham and

Chokmany Sayasithséna altogether with the elderly laypeople, the patrons and matrons and the faithful parishioners and householders.

The Donation Certificates that Wat issued, gave to those who have donated their material goods and energies and intellectualities for the Main Buddha Statue are the evident proof of their Faith in the blessed Buddhism and in the Buddhistlike, wholeheartedly close solidarity.

It's observed that there were rumours in the communities, in the circles of both clergymen and laymen, that the Congregation Building of Wat Inpeng is the most sophisticatedly beautiful one of Laos. But the reconstruction is still going on--not yet finished, when it's finished the glorious beauty will indeed increase more and more.

Now, the That Luang Shrine, the Great Temple of Wat Inpeng, the Great Wat ong-Tue Temple and Wat Sisaket all these four monasteries have been listed as the State (formerly "Royal") temples of the Nation long time ago. They are regarded as sacred, historical shrines and as ancient architectural beauties in this region.

The Compiler
Mr. Tham SAYASITHSENA

Published by the Clergy of Wat Inpeng for the Wat Reconstruction Funds Drive.

ອະນຸຍາດເລກທີ 27/ວຫ.ກພ.
ລົງວັນທີ 8/9/93
ພິມທີ່ ປາກປາສັກ ການພິມ
ພິມຄັ້ງທີ 1 ຈຳນວນ 2000 ເຫລັ້ມ

ສະຫງວນລິຂະສິດ